

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 25.3.2026
COM(2026) 330 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

σχετικά με την ολοκληρωμένη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών

Εισαγωγή

Το καλοκαίρι του 2025 ανέδειξε την αυξανόμενη απειλή που αποτελούν οι δασικές πυρκαγιές¹ στην Ευρώπη και την επείγουσα ανάγκη για ανάληψη δράσης. Παρά τις αυξανόμενες προσπάθειες για πρόληψη και ετοιμότητα τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο ΕΕ, οι συνολικές εκτάσεις που κάηκαν στην ΕΕ ήταν οι περισσότερες που έχουν καταγραφεί ποτέ: υπερέβησαν το 1 εκατομμύριο εκτάρια, έκταση μεγαλύτερη από την Κύπρο. Ο μηχανισμός πολιτικής προστασίας της Ένωσης (στο εξής: ΜΠΠΕ) ενεργοποιήθηκε συχνότερα από ποτέ για να προσφέρει βοήθεια.

Οι καταγεγραμμένες καμένες εκτάσεις της ΕΕ στα τέσσερα από τα τελευταία πέντε έτη υπερέβησαν τον μέσο όρο, ενώ το μέγεθος και η ένταση των δασικών πυρκαγιών αυξάνονται². Αυτό συμπίπτει με την αυξανόμενη υπερθέρμανση του πλανήτη, με την τελευταία τριετία να είναι η θερμότερη που έχει καταγραφεί ποτέ³. Υπάρχουν περισσότερες πολύ μεγάλες πυρκαγιές, οι οποίες είναι αδύνατον να τεθούν υπό έλεγχο με τα παραδοσιακά μέσα πυρόσβεσης⁴. Η πιθανότητα εκδήλωσης τέτοιων ακραίων πυρκαγιών αναμένεται να υπερδιπλασιαστεί έως το τέλος του αιώνα⁵. Παρότι η υψηλότερη αύξηση του κινδύνου ακραίων πυρκαγιών προβλέπεται στη νότια Ευρώπη, οι δασικές πυρκαγιές επηρεάζουν επίσης ολόένα και περισσότερο περιοχές που στο παρελθόν δεν θεωρούνταν επιρρεπείς σε πυρκαγιές, όπως η Σκανδιναβία και η κεντρική, η ανατολική και η βορειοδυτική Ευρώπη⁶.

Οι δασικές πυρκαγιές αποτελούν σύνθετη πρόκληση για την ΕΕ και μπορούν να προκαλέσουν εκτεταμένες ζημιές στην κοινωνία, στην οικονομία, στο περιβάλλον, στο κλίμα, στις υποδομές και στην πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης. Το κόστος για τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της απώλειας ζώων και μέσων διαβίωσης, είναι ανυπολόγιστο, και οι επιπτώσεις στη δημόσια υγεία που προκαλούνται από την υποβάθμιση των οικοσυστημάτων και την επιδείνωση της ποιότητας του αέρα είναι σημαντικές. Επιπλέον, οι δασικές πυρκαγιές απειλούν τον τοπικό επισιτιστικό εφοδιασμό και έχουν αρνητικό αντίκτυπο στο εισόδημα των πληγέντων γεωργών και δασοκόμων. Οι ζημιές σε περιουσιακά στοιχεία και υποδομές εκτιμάται ότι κοστίζουν στην ΕΕ περίπου 2,5 δισ. EUR ετησίως⁷. Ως εκ τούτου, η μείωση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών δεν αποτελεί μόνο περιβαλλοντική αναγκαιότητα, αλλά βασική συνιστώσα της ανθεκτικότητας και της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης, για την οποία απαιτείται αύξηση των επενδύσεων στην πρόληψη. Προκειμένου να ενισχυθούν τα τοπία που είναι ανθεκτικά στις πυρκαγιές, απαιτείται ενεργός και βιώσιμη διαχείριση της γης, αποκατάσταση των οικοσυστημάτων και συμμετοχή των γεωργών, των δασοκαλλιεργητών και των αγροτικών κοινοτήτων.

¹ Ως «δασική πυρκαγιά» νοείται μια «ασυνήθιστη ή ιδιαίτερα σοβαρή πυρκαγιά που καίει ελεύθερα τη βλάστηση, η οποία μπορεί να προκληθεί από δόλο, τυχαία ή από φυσικά αίτια και επηρεάζει αρνητικά τις κοινωνικές, οικονομικές ή περιβαλλοντικές αξίες», πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το περιβάλλον (2022). Spreading like Wildfire – The Rising Threat of Extraordinary Landscape Fires, <https://wedocs.unep.org/items/5d3e5267-17bd-4b06-9964-494dd01f7791>.

² Σύμφωνα με τα τυποποιημένα δεδομένα που συλλέγονται από το ευρωπαϊκό σύστημα πληροφόρησης για τις δασικές πυρκαγιές (EFFIS) από το 2006.

³ <https://climate.copernicus.eu/copernicus-2025-was-third-hottest-year-record>.

⁴ Sparking firesmart policies in the EU (Προώθηση έξυπνων πολιτικών αντιμετώπισης των πυρκαγιών στην ΕΕ) (2028), <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0b74e77d-f389-11e8-9982-01aa75ed71a1/language-en>.

⁵ Grünig, M., Seidl, R. και Senf, C. (2023). Increasing aridity causes larger and more severe forest fires across Europe. Global Change Biology, 29, 1648–1659. <https://doi.org/10.1111/gcb.16547>.

⁶ Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος, <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/european-climate-risk-assessment>.

⁷ <https://discomap.eea.europa.eu/ClimatePreparedness2025/?page=Wildfires-in-Europe>.

Η αύξηση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών στην ΕΕ μπορεί να εξηγηθεί με βάση τρεις βασικούς παράγοντες: κλιματική αλλαγή, αλλαγές στη διαχείριση της γης και ανθρώπινη συμπεριφορά.

Η κλιματική αλλαγή καθιστά πιθανότερες τις ακραίες καιρικές συνθήκες: οι καύσωνες, οι μεγάλες περίοδοι ξηρασίας και οι αυξανόμενες θερμοκρασίες αποξηραίνουν τα εδάφη και τη βλάστηση, παρέχοντας κατάλληλη καύσιμη ύλη για τις δασικές πυρκαγιές. Αυτές οι καιρικές συνθήκες⁸ που ευνοούν τις πυρκαγιές αναμένεται να επιδεινωθούν σε ολόκληρη την Ευρώπη⁹. **Η επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας στην Ευρώπη έως το 2050 και η ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή και της ετοιμότητας για αυτήν** είναι καίριας σημασίας για τη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών.

Οι αλλαγές στη διαχείριση της γης και η υποβάθμιση των φυσικών οικοσυστημάτων κατά τις τελευταίες δεκαετίες έχουν διαδραματίσει εξίσου σημαντικό ρόλο στη συχνότητα και στη σοβαρότητα των δασικών πυρκαγιών. Οι κοινωνικοοικονομικές και οι πολιτιστικές αλλαγές έχουν οδηγήσει στην πληθυσμιακή συρρίκνωση της υπαίθρου, στην εγκατάλειψη παραδοσιακών γεωργικών πρακτικών και στην έλλειψη ενεργού διαχείρισης των δασών, με αποτέλεσμα τη συσσώρευση καύσιμης ύλης σε μεγάλες περιοχές. Ταυτόχρονα, η συνεχής επέκταση των αστικών περιοχών σε δάση και δασικές εκτάσεις έχει αυξήσει τον κίνδυνο πυρκαγιάς για τους ανθρώπους που ζουν στις περιοχές αυτές.

Επιπλέον, η **ανθρώπινη δραστηριότητα** διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στις αναφλέξεις που προκαλούν δασικές πυρκαγιές. Εκτιμάται ότι το ποσοστό των εν λόγω αναφλέξεων που προκαλούνται από ανθρώπινες δραστηριότητες στην ΕΕ υπερβαίνει κατά πολύ τα φυσικά αίτια και θα μπορούσε να ανέρχεται έως και στο 96 %¹⁰. Εκτός από τους σπινθήρες από γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, τους σπινθήρες από αμαξοστοιχίες και τα πυροτεχνήματα, η αμέλεια —π.χ. πέταγμα τσιγάρων ή καυτής στάχτης— και οι εμπρησμοί αποτελούν συχνά αίτια πρόκλησης δασικών πυρκαγιών. Ορισμένες από τις πυρκαγιές αυτές προκαλούνται επίσης σκόπιμα, για παράδειγμα προκειμένου να αλλάξει το καθεστώς προστασίας της γης και να επιτραπούν διαφορετικές χρήσεις γης. Αυτό υπογραμμίζει τη σημασία της ευαισθητοποίησης του πληθυσμού και των μέτρων πρόληψης για τον μετριασμό αυτών των κινδύνων.

Την ευθύνη για την εφαρμογή της διαχείρισης του κινδύνου δασικών πυρκαγιών φέρουν πρωτίστως τα κράτη μέλη¹¹, οι περιφερειακές αρχές και οι διαχειριστές γης, ενώ η ΕΕ στηρίζει τις προσπάθειες αυτές, παρέχοντας τη χρηματοδότηση, τα δεδομένα και τις γνώσεις που απαιτούνται. Με δεδομένη την ποικιλομορφία των τοπίων, των δασικών δομών και των κλιματικών συνθηκών στην Ευρώπη, η διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών πρέπει να προσαρμόζεται ανά περιοχή και να εφαρμόζεται στο πλέον κατάλληλο επίπεδο. Η παρούσα ανακοίνωση αναγνωρίζει ότι δεν υπάρχει μία ενιαία προσέγγιση και παρουσιάζει συγκεκριμένες δράσεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίον η ΕΕ μπορεί να στηρίξει και να συμπληρώσει καλύτερα τις προσπάθειες διαχείρισης του κινδύνου δασικών πυρκαγιών σε όλα

⁸ Χαρακτηρίζονται από υψηλές θερμοκρασίες, χαμηλή σχετική υγρασία και υψηλές ταχύτητες ανέμου.

⁹ Jessica Hetzer et al., 2024, *Environ. Res. Lett.* **19** 084017 <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1748-9326/ad5b09>.

¹⁰ Forest Fires in Europe, Middle East and North Africa 2023, https://data.effis.emergency.copernicus.eu/effis/reports-and-publications/annual-fire-reports/Annual_Report_2023.pdf, σ. 6.

¹¹ Για παράδειγμα, μέτρα που σχετίζονται με τον χωροταξικό σχεδιασμό και τη διαχείριση της γης, την πολιτική προστασία και τους οικοδομικούς κανονισμούς.

τα επίπεδα. Σύμφωνα με τη στρατηγική για την Ένωση Ετοιμότητας¹², περιγράφει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών και προσδιορίζει μέτρα για τη στήριξη της εφαρμογής της τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο¹³. Η ολοκληρωμένη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών αντιμετωπίζει ολιστικά τον κίνδυνο δασικών πυρκαγιών ως μακροπρόθεσμο πρόβλημα σε όλες τις οικολογικές, κοινωνικές, πολιτιστικές και οικονομικές διαστάσεις του, καλύπτοντας ολόκληρο τον κύκλο διαχείρισης κινδύνων που συνίσταται στην πρόληψη, την ετοιμότητα, την αντιμετώπιση και την ανάκαμψη¹⁴.

Ολοκληρωμένη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών

Γράφημα 1: Διάφορα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην ολοκληρωμένη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών

Η ανακοίνωση βασίζεται σε διαβουλεύσεις με τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ, τα κράτη μέλη, εμπειρογνώμονες, συμφεροντούχους και την ακαδημαϊκή κοινότητα και αποσκοπεί στην ενίσχυση της συνεργασίας μαζί τους για την αντιμετώπιση των ολοένα και πιο σύνθετων κινδύνων δασικών πυρκαγιών.

Ι. Πρόληψη των δασικών πυρκαγιών μέσω διαχείρισης και αποκατάστασης του τοπίου

Ι.1 Δημιουργία τοπίων ανθεκτικών στις πυρκαγιές

Η πληθυσμιακή συρρίκνωση της υπαίθρου και η εγκατάλειψη της γης αυξάνουν τον κίνδυνο για έλλειψη ενεργού διαχείρισης των δασών και της γης, η οποία οδηγεί σε συσσώρευση εύφλεκτης βλάστησης και στη δημιουργία ομοιογενών τοπίων με υψηλό δυναμικό για ακραία συμπεριφορά σε πυρκαγιές, ιδίως στην περιοχή της Μεσογείου¹⁵. Ταυτόχρονα, οι παραδοσιακές πρακτικές που μειώνουν το φορτίο καύσιμης ύλης (δηλαδή την ποσότητα της εύφλεκτης βλάστησης) και τη συνέχειά της στο τοπίο, όπως η προδιαγεγραμμένη καύση και η βόσκηση, η εποχιακή μετακίνηση¹⁶ και άλλα είδη διαχείρισης των λειμώνων, δεν

¹² JOIN(2025) 130 final.

¹³ Αυτή η ενισχυμένη προσέγγιση ενσωματώνεται στη στρατηγική για την Ένωση Ετοιμότητας με σκοπό την εφαρμογή μιας πιο προληπτικής και ολιστικής προσέγγισης της πολιτικής ετοιμότητας, καθώς και στο επικείμενο ευρωπαϊκό ολοκληρωμένο πλαίσιο για την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή.

¹⁴ Σύμφωνα με το [πλαίσιο Σεντάι για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών για το διάστημα 2015-2030](#).

¹⁵ EASAC (2025). Changing Wildfires: Policy Options for a Fire-literate and Fire-adapted Europe.

¹⁶ Εποχιακή μετακίνηση των ανθρώπων και των ζώων τους μεταξύ ορεινών και πεδινών βοσκοτόπων.

αξιοποιούνται επαρκώς. Η προώθηση πιο ποικιλόμορφων τοπίων και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών έχει τη δυνατότητα να συμβάλει στη μείωση της συσσώρευσης βλάστησης που μπορεί να τροφοδοτήσει πυρκαγιές, καθώς και να επιβραδύνει την εξάπλωση των πυρκαγιών και να μειώσει την πιθανότητα για εκδήλωση πυρκαγιών μεγάλης κλίμακας.

Ως εκ τούτου, η προσαρμοστική διαχείριση της γης και ο ολιστικός σχεδιασμός του τοπίου διαδραματίζουν καίριο ρόλο μέσω της δημιουργίας **πολυλειτουργικών τοπίων που είναι ανθεκτικά στις πυρκαγιές**¹⁷. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει επίσης να δοθεί στις ζώνες μίξης δασών-οικισμών, όπου τα μέτρα πρόληψης μπορούν να μειώσουν σημαντικά τους κινδύνους δασικών πυρκαγιών.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να **προωθήσουν δίκαιες συνθήκες διαβίωσης και εργασίας σε δυναμικές αγροτικές περιοχές**, σύμφωνα με το όραμα για τη γεωργία και τα τρόφιμα. Ιδίως οι γεωργοί, οι δασοκόμοι και άλλοι τοπικοί διαχειριστές γης είναι βασικοί παράγοντες για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών, καθώς διαθέτουν πρακτικές γνώσεις προσαρμοσμένες στις τοπικές περιβαλλοντικές και κλιματικές συνθήκες. Η αναγνώριση και η επιβράβευση του ρόλου τους είναι ουσιώδης για τη διατήρηση των αγροτικών περιοχών και τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης ανθεκτικότητας του τοπίου.

Η **κοινή γεωργική πολιτική** (στο εξής: ΚΓΠ) αποτελεί την κύρια πηγή χρηματοδότησης της ΕΕ για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών βάσει χερσαίων λύσεων. Στηρίζει παρεμβάσεις και επενδύσεις για την ενεργό προσαρμοστική και βιώσιμη διαχείριση των δασών (π.χ. αραίωση, κλάδεμα, διαφοροποίηση των ειδών), μέτρα πρόληψης, όπως είναι οι αντιπυρικές ζώνες, και υποδομές πυρόσβεσης, όπως είναι οι δασικές οδοί. Προωθεί τη δημιουργία και τη διατήρηση στοιχείων μωσαϊκού του τοπίου¹⁸, τη διαχείριση εκτάσεων που τείνουν να εγκαταλειφθούν¹⁹, την πιο εκτατική βόσκηση²⁰ και την ενεργό διαχείριση των λειμώνων²¹ ως βιώσιμο εργαλείο για τη διαχείριση της καύσιμης ύλης σε ευάλωτα τοπία. Κατά την προγραμματική περίοδο 2028-2034 η Επιτροπή έχει σκοπό να συνεχίσει τη χρηματοδότηση για τις επενδύσεις που είναι διαθέσιμες επί του παρόντος και για μέτρα πρόληψης και αποκατάστασης που αφορούν τη διαχείριση της γης²². Αυτό περιλαμβάνει γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές δράσεις, με στόχο την επιβράβευση των γεωργών και των δασοκαλλιεργητών για τις θετικές προσπάθειές τους, με ιδιαίτερη έμφαση στη στήριξη της εθελοντικής μετάβασης προς πιο ανθεκτικά συστήματα παραγωγής, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων εκτατικής κτηνοτροφίας. Αυτό καλύπτει επίσης τη στήριξη εθελοντικών δεσμεύσεων σε φυσικές και ημιφυσικές περιοχές, ιδίως σε ορεινές και περιθωριακές περιοχές. Η Επιτροπή προτείνει επίσης την καλύτερη στόχευση της εισοδηματικής στήριξης που παρέχεται στους γεωργούς οι οποίοι έχουν ανάγκη, συμπεριλαμβανομένων συγκεκριμένων τύπων γεωργίας που αφορούν τη διαχείριση γεωργικών εκτάσεων στις οποίες υπάρχει ο κίνδυνος εγκατάλειψης της γεωργικής παραγωγής.

¹⁷ Για περισσότερες πληροφορίες όσον αφορά τις μελλοντικές ενέργειες για τοπία που είναι ανθεκτικά στην κλιματική αλλαγή, βλ. ενότητα V.

¹⁸ Όπως είναι οι αμπελώνες, οι οπωρώνες και η γεωργοδασοκομία.

¹⁹ Όπως στοχευμένη εισοδηματική στήριξη και ενισχύσεις για φυσικούς ή άλλους ειδικούς ανά περιοχή περιορισμούς.

²⁰ <https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/stories/value-grazing-wildfire-prevention-tool>.

²¹ Για τον ρόλο των μέσων της ΚΓΠ στη διαχείριση των λειμώνων, βλ. [αυτό το ενημερωτικό σημείωμα σχετικά με τους λειμώνες](#).

²² Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, τη γεωργία και την ύπαιθρο, την αλιεία και τη θάλασσα, την ευημερία και την ασφάλεια για την περίοδο 2028-2034 και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2023/955 και του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 [COM(2025) 565 final].

Η στρατηγική της ΕΕ για τη βιοοικονομία στηρίζει τη βιώσιμη χρήση της βιομάζας, μεταξύ άλλων και σε περιοχές που είναι επιρρεπείς σε πυρκαγιές, μέσω της ανάπτυξης αξιακών αλυσίδων του κλάδου των βιοπροϊόντων. Η ενίσχυση αυτών των αξιακών αλυσίδων μπορεί να συμβάλει στην κινητοποίηση της υποχρησιμοποιούμενης βιομάζας, μειώνοντας τον κίνδυνο πυρκαγιάς και δημιουργώντας παράλληλα νέες οικονομικές ευκαιρίες για τις αγροτικές περιοχές.

Η βόσκηση ως ορθή πρακτική για τη μείωση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών

Το δίκτυο περιοχών βόσκησης σε αντιπυρικές ζώνες της Ανδαλουσίας (στο εξής: RAPCA), το οποίο τελεί υπό τη διαχείριση της περιφερειακής κυβέρνησης της Ανδαλουσίας (Ισπανία), είναι ένα καθιερωμένο καθεστώς ενισχύσεων για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών μέσω της χρήσης κατευθυνόμενης βόσκησης (κυρίως αιγοπροβάτων) σε στρατηγικά επιλεγμένες αντιπυρικές ζώνες στα δάση. Επί του παρόντος, το RAPCA καλύπτει περισσότερα από 5 000 εκτάρια δημόσιων δασών μέσω συμβάσεων μεταξύ βοσκών και τοπικών οργανισμών για το περιβάλλον ή την ύδρευση και συμπληρώνεται με χρηματοδότηση της ΚΓΠ.

I.2 Διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών μέσω προστασίας και αποκατάστασης της φύσης

Οι δραστηριότητες προστασίας και αποκατάστασης της φύσης αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της διαχείρισης του κινδύνου δασικών πυρκαγιών, καθώς ενισχύουν την ανθεκτικότητα και την υγεία των οικοσυστημάτων, μετριάζοντας τον κίνδυνο και τις επιπτώσεις των ακραίων φαινομένων. Οι λύσεις που βασίζονται στη φύση και οι οποίες είναι προσαρμοσμένες στις ιδιαιτερότητες των βιογεωγραφικών περιοχών και ανθεκτικές στις προβλεπόμενες μελλοντικές κλιματικές συνθήκες διαδραματίζουν καίριο ρόλο²³.

Αποκατάσταση των δασών για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας στις δασικές πυρκαγιές

Στο πλαίσιο του έργου LIFE GOPROFOR MED προσδιορίστηκαν παρεμβάσεις σε προστατευόμενους μεσογειακούς οικοτόπους, οι οποίες επιτυγχάνουν ταυτόχρονα τους στόχους της διατήρησης της βιοποικιλότητας και της μείωσης του κινδύνου δασικών πυρκαγιών. Για παράδειγμα, η προώθηση της διάρθρωσης των δασοσυστάδων σε ομάδες μπορεί να συμβάλει στη μείωση του κινδύνου πυρκαγιών κόμης, διακόπτοντας την κάθετη και οριζόντια συνέχεια της βλάστησης. Ταυτόχρονα, η προώθηση διαφορετικών ειδών δέντρων, ιδίως των αυτόχθονων πλατύφυλλων ειδών που είναι ανθεκτικά στις πυρκαγιές, μπορεί να μειώσει τη συνολική ευφλεκτότητα και να προωθήσει την ανάκαμψη μετά από πυρκαγιά.

Είναι ζωτικής σημασίας, αλλά και εφικτό, να καθοριστούν στόχοι και μέτρα διατήρησης της βιοποικιλότητας τα οποία να είναι συμβατά με τους στόχους διαχείρισης του κινδύνου δασικών πυρκαγιών, και αντιστρόφως. **Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα δημοσιεύσει έγγραφο καθοδήγησης σχετικά με το δίκτυο Natura 2000 και την κλιματική αλλαγή για την προώθηση μέτρων μείωσης της καύσιμης ύλης βάσει οικοσυστήματος τα οποία συνάδουν με τους στόχους διατήρησης των διαφόρων τόπων, και καλεί τα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν την εν λόγω καθοδήγηση.**

²³ <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/nature-based-solutions-for-fire-resilient-european-forests>.

Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να χρησιμοποιήσουν τα εθνικά τους σχέδια αποκατάστασης στο πλαίσιο του **κανονισμού για την αποκατάσταση της φύσης**²⁴ προκειμένου να ενσωματώσουν τους στόχους βιοποικιλότητας στη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών. Οι κίνδυνοι δασικών πυρκαγιών πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των απαραίτητων μέτρων αποκατάστασης και κατά τον καθορισμό ικανοποιητικών επιπέδων για τους δείκτες βιοποικιλότητας των δασών.

Στα δασικά οικοσυστήματα είναι σημαντικό να προωθηθεί η βιώσιμη διαχείριση των δασών και η διαφοροποίηση των δασικών δομών, όπου είναι δυνατόν, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης εναλλακτικών λύσεων αντί για τις μονοκαλλιεργητικές φυτείες εξαιρετικά εύφλεκτων ειδών, σύμφωνα με τα κριτήρια βιώσιμης διαχείρισης των δασών που ορίζονται από τη Forest Europe. Κατά περίπτωση, η Επιτροπή θα προωθήσει την **υιοθέτηση των υφιστάμενων κατευθυντήριων γραμμών για την εγγυοφυσική διαχείριση των δασών** και τις φιλικές προς τη βιοποικιλότητα πρακτικές δενδροφύτευσης και αναδάσωσης²⁵, με έμφαση στην περιοχή της Μεσογείου και στις συνέργειες με τους στόχους του κανονισμού για την αποκατάσταση της φύσης.

Η **ευρωπαϊκή στρατηγική για την ανθεκτικότητα των υδάτων**²⁶ στηρίζει τη δημιουργία τοπίων που χαρακτηρίζονται από ανθεκτικότητα στον τομέα των υδάτων και τα οποία λειτουργούν ως σπόγγοι συγκρατώντας τα ύδατα. Η αποκατάσταση υγροτόπων, τυρφώνων, ποταμών και πλημμυρικών περιοχών θα δημιουργήσει φυσικές αντιπυρικές ζώνες και θα συμβάλει στη σταθεροποίηση των υδρολογικών κύκλων στο τοπίο, μειώνοντας έτσι την ξηρασία και το έλλειμμα τάσης υδρατμών, τα οποία λειτουργούν ως παράγοντες κινδύνου δασικών πυρκαγιών μέσω της αφυδάτωσης και της θνησιμότητας των φυτών. Στο πλαίσιο της στρατηγικής αντιμετωπίζονται επίσης οι πεπαλαιωμένες και δυσλειτουργικές υποδομές ύδρευσης που υπάρχουν σε πολλά κράτη μέλη.

Μέτρα για τη στήριξη της διαχείρισης και της αποκατάστασης του τοπίου

Η Επιτροπή

Θα στηρίζει την **ανταλλαγή γνώσεων σχετικά με τις τεχνικές προδιαγεγραμμένης καύσης**, τις διαδικασίες, τους κανονισμούς και τις δεξιότητες μεταξύ εμπειρογνομόνων σε επίπεδο ΕΕ μέσω του δικτύου γνώσεων του ΜΠΠΕ.

Θα προωθήσει τη βόσκηση, τη βόσκηση στα δάση και τη γεωργοδασοκομία μέσω της επικείμενης **στρατηγικής για την κτηνοτροφία** με σκοπό τη μείωση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών.

Θα συλλέξει **βέλτιστες πρακτικές για τη βιώσιμη διαχείριση της βλάστησης ως καύσιμης ύλης**²⁷ και θα προωθήσει τη **διάδοσή τους** στις σχετικές πλατφόρμες.

²⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1991 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2024, για την αποκατάσταση της φύσης και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2022/869.

²⁵ <https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/1c4561c7-7c54-11ee-99ba-01aa75ed71a1/language-el>.

²⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — *Ευρωπαϊκή στρατηγική για την ανθεκτικότητα των υδάτων*.

²⁷ Με βάση την έκθεση της Επιτροπής (2021) με τίτλο «*Land-based wildfire prevention*» (Πρόληψη των δασικών πυρκαγιών βάσει χειρσαίων λύσεων) <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4e6cc1f1-8b8a-11eb-b85c-01aa75ed71a1>.

Θα παράσχει **τεχνική υποστήριξη στα κράτη μέλη για την ενσωμάτωση των παραμέτρων κινδύνου δασικών πυρκαγιών στα εθνικά τους σχέδια αποκατάστασης** καθ' όλη τη διάρκεια των ετών 2026 και 2027.

Τα κράτη μέλη παροτρύνονται

Να εξετάσουν το ενδεχόμενο να συμπεριλάβουν στις επιχειρησιακές ομάδες ένα θέμα σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές, σύμφωνα με τα στρατηγικά τους σχέδια για την ΚΓΠ, στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για τις **ευρωπαϊκές εταιρικές σχέσεις καινοτομίας (EIP-AGRI)**.

Να ενσωματώσουν την πρόληψη του κινδύνου δασικών πυρκαγιών και την ανθεκτικότητα στις δασικές πυρκαγιές στα **εθνικά σχέδια αποκατάστασης** και στις πολιτικές διατήρησης, και αντιστρόφως.

Να εξετάσουν το ενδεχόμενο λήψης μέτρων για την αποκατάσταση **υγροτόπων, τυρφώνων, ποταμών και πλημμυρικών περιοχών**, σύμφωνα με τις συστάσεις της Επιτροπής για την εφαρμογή της οδηγίας-πλαίσιου για τα ύδατα²⁸, συμπεριλαμβανομένων των **μελλοντικών κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής σχετικά με τα σχέδια διαχείρισης της ξηρασίας**.

Να εκπονήσουν τοπικά προσαρμοσμένες κατευθυντήριες γραμμές και εργαλεία διαχείρισης καύσιμης ύλης, με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και των τοπικών αρχών.

II. Ενίσχυση της ετοιμότητας μέσω βελτίωσης των δεδομένων και της έρευνας

Η παρακολούθηση των δασικών πυρκαγιών και η εκτίμηση του σχετικού κινδύνου στην ΕΕ εξακολουθούν να παρουσιάζουν προκλήσεις, γεγονός που περιορίζει την αποτελεσματικότητα της πρόληψης, της ετοιμότητας και της αντιμετώπισης. Εξακολουθούν να υπάρχουν **κενά** όσον αφορά τη συνέπεια, τη γεωγραφική και πληθυσμιακή κάλυψη και τη διασυννοριακή ενσωμάτωση των **εκτιμήσεων κινδύνου** εξαιτίας της περιορισμένης διαθεσιμότητας ποιοτικών δεδομένων. Πολλά κράτη μέλη βασίζονται σε **παρωχημένους χάρτες επικινδυνότητας**²⁹. Επιπλέον, επειδή οι αλυσιδωτοί κίνδυνοι, όπως οι κατολισθήσεις εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, η ατμοσφαιρική ρύπανση και η διάβρωση του εδάφους, δεν ενσωματώνονται στις εκτιμήσεις κινδύνου, περιορίζεται η ικανότητα των αρχών να προβλέπουν σενάρια πολλαπλών κινδύνων. Όσον αφορά τις βραχυπρόθεσμες προβλέψεις, η **μη βέλτιστη μοντελοποίηση της εξελισσόμενης συμπεριφοράς των πυρκαγιών** παρεμποδίζει την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών αντιμετώπισης.

Αξιοποιώντας το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης³⁰, η Επιτροπή στηρίζει ήδη αρκετά κράτη μέλη για την ανάπτυξη μεθοδολογιών εκτίμησης του κινδύνου δασικών πυρκαγιών και παρέχει διαδικτυακές ενότητες κατάρτισης σχετικά με τη χαρτογράφηση του κινδύνου πυρκαγιών και τα εργαλεία χωρικής ανάλυσης. Η μελλοντική δράση θα δώσει προτεραιότητα στην ενίσχυση

²⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=COM:2025:2:FIN>.

²⁹ Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, ειδική έκθεση 16/2025: Χρηματοδότηση της ΕΕ για την καταπολέμηση των δασικών πυρκαγιών.

³⁰ https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_el.

των πανευρωπαϊκών ικανοτήτων με τη **θέσπιση τακτικών, τυποποιημένων εκτιμήσεων κινδύνου για τις δασικές πυρκαγιές** στο πλαίσιο του τρέχοντος και του μελλοντικού κλιματικού σεναρίου. Ταυτόχρονα, η Επιτροπή προωθεί τη χρήση του προγράμματος **«Προορισμός η Γη»**, των ψηφιακών δίδυμων και άλλων πλατφορμών για την προσομοίωση των κινδύνων δασικών πυρκαγιών με ολοκληρωμένα δεδομένα και μοντέλα υψηλής ανάλυσης που υποστηρίζονται από υπερυπολογιστές. Επιπλέον, για την πιστοποίηση της ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας στο πλαίσιο του κανονισμού για τις απορροφήσεις άνθρακα και την ανθρακοδεσμευτική γεωργία, η Επιτροπή θα παράσχει **εναρμονισμένα σύνολα δεδομένων για την αξιολόγηση των κινδύνων φυσικών διαταραχών**.

Οι ικανότητες της ΕΕ για την παρακολούθηση των δασικών πυρκαγιών διασφαλίζουν την παροχή κρίσιμων δεδομένων και εξακολουθούν να εξελίσσονται. Το **ευρωπαϊκό σύστημα πληροφόρησης για τις δασικές πυρκαγιές** (στο εξής: EFFIS)³¹, μια συνιστώσα της υπηρεσίας διαχείρισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης του Copernicus (στο εξής: CEMS), παρέχει μια δωρεάν υπηρεσία χαρτογράφησης στους διαχειριστές καταστάσεων έκτακτης ανάγκης για τον εντοπισμό, τη χαρτογράφηση και την αξιολόγηση των δασικών πυρκαγιών και των επιπτώσεών τους. Η κατά παραγγελία υπηρεσία CEMS παρέχει επίσης ταχείες αξιολογήσεις πολύ υψηλής ευκρίνειας κατά τα στάδια αντιμετώπισης και ανάκαμψης. Για την περαιτέρω βελτίωση των ικανοτήτων παρακολούθησης, είναι ζωτικής σημασίας να ενισχυθεί η αυτονομία και η διαλειτουργικότητα των εν λόγω υπηρεσιών. Το EFFIS θα συμπεριλάβει ευρωπαϊκά δορυφορικά δεδομένα³² προκειμένου να μειωθεί η εξάρτηση από άλλα προγράμματα και να προετοιμαστεί το έδαφος για τη συμπερίληψη δεδομένων από διεθνείς διαστημικούς οργανισμούς-εταίρους (π.χ. Canada WildFireSat).

Για να γεφυρωθούν τα υφιστάμενα κενά, τα κράτη μέλη πρέπει να **βελτιώσουν περαιτέρω τα οικεία συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης** και τις ικανότητες **παρακολούθησης και μοντελοποίησης της συμπεριφοράς των πυρκαγιών**, καθώς και **το πλαίσιό τους για τις εκτιμήσεις του κινδύνου δασικών πυρκαγιών**, μεταξύ άλλων με τη χρήση χαρτογράφησης της βλάστησης υψηλής ευκρίνειας. Τα εργαλεία αυτά πρέπει να συνοδεύονται από **ενισχυμένες ικανότητες για τη χρήση των διαθέσιμων δεδομένων** και την ενσωμάτωσή τους στη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων. Η Επιτροπή θα στηρίζει τα κράτη μέλη στις προσπάθειες αυτές με τη βελτίωση των εργαλείων έγκαιρης προειδοποίησης και με την παροχή **τυποποιημένης μοντελοποίησης του κινδύνου δασικών πυρκαγιών σε πανευρωπαϊκή κλίμακα** στο EFFIS.

Η ενίσχυση των ευρωπαϊκών τεχνολογιών παρατήρησης και πρόβλεψης πυρκαγιών, για παράδειγμα μέσω πλατφορμών δεδομένων γεωσκόπησης και συστημάτων που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη, μπορεί να στηρίξει την ολοκληρωμένη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών και την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας της ΕΕ μέσω των υπηρεσιών του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και του Copernicus.

³¹ <https://forest-fire.emergency.copernicus.eu/>.

³² Π.χ. Copernicus Sentinel-3 και Geostationary Meteosat Third Generation.

Μέτρα για την ενίσχυση της ετοιμότητας μέσω βελτίωσης των δεδομένων και της έρευνας

Η Επιτροπή

Θα αναπτύξει περαιτέρω το EFFIS προκειμένου να βελτιώσει τα εργαλεία έγκαιρης προειδοποίησης και παρακολούθησης και θα καταρτίσει χάρτη πορείας για τη σύνταξη τακτικά επικαιροποιούμενων χαρτών καύσιμης ύλης σε ολόκληρη την Ευρώπη το 2026, ενώ θα αναπτύξει επίσης έως το 2027 ικανότητες για τη δημιουργία **τυποποιημένης μοντελοποίησης του κινδύνου δασικών πυρκαγιών σε πανευρωπαϊκή κλίμακα**, τον προσδιορισμό στρατηγικών και βέλτιστων πρακτικών διαχείρισης που μειώνουν τον κίνδυνο πυρκαγιάς και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας του τοπίου στις ζώνες μίξης δασών-οικισμών.

Θα διερευνήσει **ευκαιρίες για μελλοντική στήριξη της έρευνας και της καινοτομίας** με σκοπό την ολοκληρωμένη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών στη γεωργία, τη δασοκομία και τις αγροτικές περιοχές στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», συμπεριλαμβανομένης της προτεινόμενης εταιρικής σχέσης «Δάση και δασοκομία για ένα βιώσιμο μέλλον» και μέσω πιθανής πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για τη βιοποικιλότητα την περίοδο 2026-2027.

Θα προωθήσει την υιοθέτηση καινοτόμων μέτρων πρόληψης των δασικών πυρκαγιών βάσει χειρσαίων λύσεων, συμπεριλαμβανομένων λύσεων που εξαρτώνται από τη φύση. Για τον σκοπό αυτόν, **θα παρουσιάσει έως το 2027 αποτελεσματικές πρακτικές στον τομέα της βιώσιμης γεωργίας και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών**, οι οποίες έχουν εφαρμοστεί με επιτυχία στο πλαίσιο διαφόρων έργων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ.

Θα παράσχει επικαιροποιημένες **κατευθυντήριες γραμμές για την εκτίμηση κινδύνου**, λαμβάνοντας υπόψη την ολοκληρωμένη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών για την τακτική υποβολή εκθέσεων από τα κράτη μέλη στην Επιτροπή³³ έως το 2027.

Τα κράτη μέλη παροτρύνονται

Να συμμετάσχουν στην ανάπτυξη και την προώθηση του προγράμματος «Προορισμός η Γη» για την πολιτική προστασία και την ετοιμότητα, για παράδειγμα μέσω επίδειξης πιλοτικών περιπτώσεων χρήσης για τη μοντελοποίηση και την πρόβλεψη του κινδύνου δασικών πυρκαγιών σύμφωνα με τις περαιτέρω ανάγκες του ΜΠΠΕ.

Να χρησιμοποιούν συστηματικά τα εργαλεία και τα δεδομένα σε επίπεδο ΕΕ (π.χ. τις υπηρεσίες Copernicus και το EFFIS) για τη στήριξη της τεκμηριωμένης διαχείρισης του κινδύνου δασικών πυρκαγιών, καθώς και των αποφάσεών τους για τη χρηματοδότηση έργων.

³³ Υποβολή εκθέσεων βάσει της απόφασης αριθ. 1313/2013/ΕΕ.

Να επικαιροποιούν τις εκτιμήσεις του κινδύνου δασικών πυρκαγιών και να χρησιμοποιούν βελτιωμένες αναλύσεις συμπεριφοράς των πυρκαγιών με σκοπό τον καθορισμό τομέων προτεραιότητας για την πρόληψη και την ετοιμότητα.

Να αναπτύξουν ικανότητες ανάλυσης της συμπεριφοράς των δασικών πυρκαγιών³⁴ και συστήματα υποστήριξης της λήψης αποφάσεων ειδικά για τη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών.

III. Ευαισθητοποίηση και ετοιμότητα του πληθυσμού

III.1 Αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τον κίνδυνο δασικών πυρκαγιών

Προκειμένου να μειωθεί ο κίνδυνος δασικών πυρκαγιών που οφείλονται σε ανθρώπινες δραστηριότητες, οι άνθρωποι θα πρέπει να προσαρμόσουν τη συμπεριφορά τους στον αυξημένο κίνδυνο πυρκαγιάς. Στο πλαίσιο αυτό, η παροχή στο κοινό πρόσβασης σε δεδομένα κινδύνου πυρκαγιάς μπορεί να αυξήσει την ευαισθητοποίηση και να ενισχύσει τις προσπάθειες πρόληψης. Η **ενημέρωση σχετικά με τους κινδύνους** πρέπει να είναι προσβάσιμη σε όλους και θα πρέπει να συνυπολογίζει ψυχολογικούς, κοινωνικούς, πολιτιστικούς και πολιτικούς παράγοντες που επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίον οι άνθρωποι κατανοούν και αντιλαμβάνονται τον κίνδυνο και αντιδρούν σε αυτόν. Είναι εξαιρετικά σημαντικό να συμπεριληφθούν όλα τα τμήματα της κοινωνίας, ώστε να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση μεταξύ των διαφόρων ομάδων συμφεροντούχων, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών αναγκών και προκλήσεων που αντιμετωπίζουν. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή δημοσίευσε επισκόπηση των πρωτοβουλιών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης σχετικά με τον κίνδυνο δασικών πυρκαγιών σε ολόκληρη την ΕΕ και πέραν αυτής³⁵.

Θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές τόσο στον τομέα του τουρισμού όσο και στις τοπικές κοινότητες. Οι οργανώσεις διαχείρισης προορισμών, οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές, η κοινωνία των πολιτών και ο ιδιωτικός τομέας μπορούν να συμβάλουν στην αύξηση της ευαισθητοποίησης, διατηρώντας παράλληλα τον τουρισμό σε αυτές τις περιοχές. Η επικείμενη **στρατηγική της ΕΕ για βιώσιμο τουρισμό** θα συμβάλει στη δράση αυτή.

III.2 Αύξηση της ετοιμότητας για την αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών

Οι πρόσφατες περίοδοι πυρκαγιών κατέδειξαν ότι πολλές περιφέρειες της ΕΕ και των γειτονικών χωρών της πρέπει να ενισχύσουν την ετοιμότητα του κοινού και τη διάδοση γνώσεων σχετικά με τον τρόπο μείωσης της εξάπλωσης των δασικών πυρκαγιών και τον τρόπο εκκένωσης ή εύρεσης καταφυγίου. Καθώς **επεκτείνονται οι περιοχές που είναι επιρρεπείς σε πυρκαγιές**, περισσότερες τοπικές κοινότητες θα βρεθούν αντιμέτωπες με σημαντικό κίνδυνο δασικών πυρκαγιών. Τα ζητήματα ισότητας πρέπει να ενσωματωθούν σε όλο το εύρος της ετοιμότητας για την αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών, σύμφωνα με το πλαίσιο της

³⁴ Στο πλαίσιο δύο έργων που χρηματοδοτήθηκαν από την ΕΕ αναλύθηκαν ακραίες συμπεριφορές δασικών πυρκαγιών. Τα έργα αυτά ήταν: το έργο «UCPM EWED – Extreme Wildfire Events Data Hub for Improved Decision Making» (UCPM EWED – Κόμβος δεδομένων σχετικά με ακραία συμβάντα δασικών πυρκαγιών για τη βελτίωση της λήψης αποφάσεων), <https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/projects/ewed> και η δράση COST «NERO – European Network on Extreme Fire Behaviour» (NERO – Ευρωπαϊκό δίκτυο για τη συμπεριφορά ακραίων πυρκαγιών), <https://www.cost.eu/nero-extreme-fire-behaviour/>.

³⁵ [Wildfire risk awareness good practice note.pdf](#) (Δελτίο ορθής πρακτικής για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τους κινδύνους δασικών πυρκαγιών).

Ένωσης Ισότητας³⁶. Ειδικότερα, τα άτομα που ζουν σε αγροτικές περιοχές και τα άτομα που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση μπορεί να αντιμετωπίσουν αυξημένους κινδύνους δασικών πυρκαγιών, περιορισμένη πρόσβαση σε πόρους για την ενεργό διαχείριση της γης, καθώς και έλλειψη πρόσβασης σε έγκαιρες προειδοποιήσεις και ενημερώσεις κατά τη διάρκεια καταστάσεων έκτακτης ανάγκης ή σε επαρκείς υποδομές για ασφαλή εκκένωση.

Η ετοιμότητα για την αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών θα πρέπει να βελτιωθεί μέσω ενίσχυσης της συνεργασίας και των συμμετοχικών προσεγγίσεων με κοινότητες, συμπεριλαμβανομένων των γεωργών, των δασοκόμων και των ιδιωτών ιδιοκτητών γης.

Πορτογαλία: «Ασφαλές χωριό, ασφαλείς άνθρωποι»³⁷

Οι εκτεταμένες αγροτικές πυρκαγιές που σημειώθηκαν στην ηπειρωτική Πορτογαλία το καλοκαίρι του 2017 οδήγησαν σε έκκληση για ανάληψη δράσης όσον αφορά την ετοιμότητα και την ευαισθητοποίηση. Ως εκ τούτου, θεσπίστηκε το πρόγραμμα «Ασφαλές χωριό, ασφαλείς άνθρωποι» με στόχο τη θέσπιση διαρθρωτικών μέτρων για την προστασία ανθρώπων και περιουσιακών στοιχείων, ιδίως στις ζώνες μίξης δασών-οικισμών (π.χ. τόποι καταφυγίου), και την ενεργοποίηση δράσεων ευαισθητοποίησης σχετικά με επικίνδυνες συμπεριφορές και μέτρα αυτοπροστασίας, υποστηριζόμενων από ασκήσεις εκκένωσης.

Οι ακραίες θερμοκρασίες, η ξηρασία και οι αλυσιδωτές αστοχίες των υποδομών μπορούν να αυξήσουν την πιθανότητα και τις επιπτώσεις των **αστικών και των βιομηχανικών πυρκαγιών**. Η αντιμετώπιση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών στις **ζώνες μίξης δασών-οικισμών** είναι ιδιαίτερα σημαντική, δεδομένου του κινδύνου που ενέχουν οι πυρκαγιές αυτές για τις ανθρώπινες ζωές, τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποδομές. Αυτό μπορεί να επιδεινωθεί από την ανεπαρκή συνεκτίμηση του κινδύνου των δασικών πυρκαγιών στον χωροταξικό και στον πολεοδομικό σχεδιασμό ή στους οικοδομικούς κανονισμούς. Στην ανακοίνωση της Επιτροπής και στην πρόταση σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με **το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους**³⁸ προτείνεται η ενσωμάτωση των δασικών πυρκαγιών και της πρόληψης και ετοιμότητας στον χωροταξικό σχεδιασμό και στα σχετικά σεμινάρια κατάρτισης, προκειμένου να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα των γειτονιών και των κοινοτήτων σε καταστροφές που προκαλούνται από την κλιματική αλλαγή και την υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Η **Ακαδημία του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους** μπορεί επίσης να χρησιμεύσει ως καταλύτης για την κατάρτιση και τη βιώσιμη επιχειρηματική ανάπτυξη στον τομέα αυτόν.

Η **κοινοτική προσέγγιση όσον αφορά την ανθεκτικότητα στις δασικές πυρκαγιές** μπορεί να βοηθήσει τους ανθρώπους και τις επιχειρήσεις που βρίσκονται στις ζώνες μίξης δασών-οικισμών να αυξήσουν την ετοιμότητά τους για την αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών και να μειώσουν τον κίνδυνο μέσω της λήψης ενεργών μέτρων γύρω από τα κτίριά τους, για παράδειγμα καθιστώντας τα κτίριά τους ανθεκτικά στις πυρκαγιές, καθαρίζοντας τον περιβάλλοντα χώρο και εφαρμόζοντας σχέδιο εκκένωσης έκτακτης ανάγκης, το οποίο να καλύπτει επίσης τις ανάγκες προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία και τους ηλικιωμένους. Τα προγράμματα συμμετοχής³⁹ βοηθούν τους πολίτες και τις επιχειρήσεις να αξιολογούν τα επίπεδα κινδύνου και να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα. Η συμμετοχή της κοινότητας είναι επίσης θεμελιώδους σημασίας για τη συνεχή ισχυρή δέσμευση των

³⁶ [Ισότητα και συμπερίληψη: κύριες δράσεις — Ευρωπαϊκή Επιτροπή](#).

³⁷ <https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/stories/safe-village-safe-people-working-local-community>.

³⁸ https://build-up.ec.europa.eu/system/files/2026-01/j7Gunh8FW7_08_01_2026_103501.pdf.

³⁹ Στο πλαίσιο του ενωσιακού έργου FIREPRIME αναπτύχθηκε μια εφαρμογή που προσφέρει στους κατοίκους των ζωνών μίξης δασών-οικισμών ένα εργαλείο για την κατανόηση του κινδύνου και την αξιολόγηση της ευπάθειας των κατοικιών τους σε δασικές πυρκαγιές, <https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/projects/fireprime>.

εθελοντών πυροσβεστών, δεδομένου ότι σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες αυτοί αποτελούν το προσωπικό πρώτης επέμβασης.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της εφαρμογής της **στρατηγικής για την Ένωση Ετοιμότητας**, η Επιτροπή επεξεργάζεται μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για όλους τους κινδύνους όσον αφορά την ετοιμότητα του πληθυσμού, μεταξύ άλλων και για τις δασικές πυρκαγιές. Αυτό καλύπτει δράσεις για τα εξής: i) τη βελτίωση των συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης, ii) την αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τους κινδύνους και τις απειλές, iii) την εκπόνηση κατευθυντήριων γραμμών προκειμένου να καταστεί ο πληθυσμός αυτόνομος για τουλάχιστον 72 ώρες, iv) τη συμπερίληψη της ετοιμότητας στην κατάρτιση του εκπαιδευτικού προσωπικού και v) την προώθηση της ετοιμότητας στα ενωσιακά προγράμματα για τη νεολαία⁴⁰. Επιπροσθέτως, μέσω του ΜΠΠΕ διατίθεται χρηματοδότηση για στρατηγικά έργα που αποσκοπούν στην προώθηση μιας «νοοτροπίας ετοιμότητας»⁴¹.

Η **εκπαίδευση για τις δασικές πυρκαγιές**, προσαρμοσμένη στον σχετικό τοπικό κίνδυνο, προσφέρει ευρύ φάσμα εργαλείων για τη συμμετοχή του κοινού, συμπεριλαμβανομένων ειδικών μέτρων για τα παιδιά και τους νέους, την ευαισθητοποίηση σχετικά με τον κίνδυνο δασικών πυρκαγιών και την προώθηση της πρόληψης, για παράδειγμα μέσω σοβαρών παιχνιδιών⁴². Οι ανθεκτικές κοινωνίες θα πρέπει επίσης να είναι εξοπλισμένες για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της **παραπληροφόρησης** που συνδέεται με καταστροφές και δασικές πυρκαγιές.

Μέτρα για τη βελτίωση της ευαισθητοποίησης και της ετοιμότητας του πληθυσμού

Η Επιτροπή

Θα προωθήσει περαιτέρω και θα διαδώσει **ορθές πρακτικές όσον αφορά την ευαισθητοποίηση σχετικά με τον κίνδυνο δασικών πυρκαγιών και τη συμμετοχή της κοινότητας**, για παράδειγμα μέσω του δικτύου γνώσεων του ΜΠΠΕ, συμπεριλαμβανομένης της **ανάπτυξης εργαλειοθήκης για τη δημιουργία ανθεκτικότητας στη ζώνη μίξης δασών-οικισμών** έως το 2027.

Θα στηρίξει τη δρομολόγηση **πανευρωπαϊκής ανταλλαγής νέων πυροσβεστών** στο πλαίσιο του ΜΠΠΕ έως το 2027 με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξη κοινής ευρωπαϊκής πολιτιστικής ετοιμότητας.

Θα προωθήσει περαιτέρω, από κοινού με τα κράτη μέλη, **ευκαιρίες εθελοντισμού και ανταλλαγών** στον τομέα της ετοιμότητας μέσω του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης και των προγραμμάτων Erasmus+.

⁴⁰ Απευθύνεται τόσο σε οργανώσεις νεολαίας όσο και σε εθελοντές μέσω του προγράμματος του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης, καθώς και μέσω ενδοευρωπαϊκών προγραμμάτων κινητικότητας και ανταλλαγής γνώσεων για σχολεία και ιδρύματα κατάρτισης, ιδίως μέσω του προγράμματος Erasmus+.

⁴¹ Με το έργο «Ενδυνάμωση των Πολιτών» (<https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/projects/empower-citizens>) θα ενσωματωθεί η εμπειρία των πολιτών στη διαδικασία κατάρτισης και αναθεώρησης των σχεδίων ετοιμότητας και θα εξασφαλιστεί η ενεργός συμμετοχή του κοινού στις δραστηριότητες ετοιμότητας.

⁴² Με το έργο **SparklePlay** (<https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/projects/sparklefire>) θα αναπτυχθεί ένα σύνολο σοβαρών παιχνιδιών για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τον κίνδυνο δασικών πυρκαγιών και την προώθηση μιας νοοτροπίας πρόληψης και ετοιμότητας μεταξύ των τελικών χρηστών.

Θα συνεργαστεί με τους πολίτες⁴³ μέσω της **διαδικτυακής συζήτησης στην ενότητα «Ετοιμότητα»** της πλατφόρμας συμμετοχής των πολιτών και της ειδικής ομάδας Ευρωπαίων πολιτών που θα διεξαγάγει συζητήσεις και θα διατυπώσει συστάσεις έως το 2027.

Τα κράτη μέλη παροτρύνονται

Να διερευνήσουν περαιτέρω τα αίτια των πυρκαγιών προκειμένου να κατανοήσουν καλύτερα τα αίτια της ανάφλεξης και τον ρόλο του πληθυσμού σε αυτά.

Να ενισχύσουν την ευαισθητοποίηση των γεωργών και των δασοκόμων σχετικά με τους κινδύνους πρόκλησης πυρκαγιών και να διασφαλίσουν τη συμμετοχή τους στην ανάπτυξη και τη χρήση εργαλείων έγκαιρου εντοπισμού πυρκαγιών.

Να διερευνήσουν καινοτόμα εργαλεία ευαισθητοποίησης που απευθύνονται στα παιδιά και στους νέους (π.χ. εκπαιδευτικά παιχνίδια, **εκστρατείες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης**, ενσωμάτωση θεμάτων ετοιμότητας στα σχολικά προγράμματα σπουδών και προγράμματα κατάρτισης για εκπαιδευτικούς), μεταξύ άλλων μέσω της Ευρωπαϊκής Πλατφόρμας Σχολικής Εκπαίδευσης, της Ευρωπαϊκής Δικτυακής Πύλης της Νεολαίας και της Δικτυακής Πύλης Μάθησης.

Να εντείνουν τη συνεργασία μεταξύ των συμφεροντούχων στον τομέα του τουρισμού, των γεωργών και των δασοκόμων, των τοπικών αρχών και των εμπειρογνομόνων σε θέματα πυρασφάλειας, ώστε να ευαισθητοποιηθούν περισσότερο οι επισκέπτες όσον αφορά τους κινδύνους, σύμφωνα με τις προτεραιότητες της επικείμενης στρατηγικής της ΕΕ για τον βιώσιμο τουρισμό.

Να στηρίζουν την επιχειρησιακή συνέχεια μέσω της προώθησης της κατάρτισης για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (στο εξής: ΜΜΕ) ή της στοχευμένης χρηματοδοτικής βοήθειας **έπειτα από καταστροφές και να διασφαλίσουν ότι οι ασφαλιστικές εταιρείες καθιστούν δυνατή την ταχεία πληρωμή των αξιώσεων** ώστε να διασφαλίζεται η καλύτερη ανάκαμψη των επιχειρήσεων έπειτα από δασικές πυρκαγιές.

Να διασφαλίσουν ότι οι πληροφορίες και τα εργαλεία για το κοινό είναι **προσβάσιμα για τα άτομα με αναπηρία, τα άτομα που αντιμετωπίζουν διακρίσεις, φτώχεια και/ή κοινωνικό αποκλεισμό, καθώς και για τους ηλικιωμένους**.

Να ενσωματώσουν παραμέτρους κινδύνου δασικών πυρκαγιών στα οικοδομικά πρότυπα και στις αποφάσεις χωροταξικού σχεδιασμού σύμφωνα με το **Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους**.

IV. Στήριξη για συντονισμένη αντιμετώπιση

Δεδομένου ότι αυξάνεται η συχνότητα των δασικών πυρκαγιών και εντείνεται η δυσκολία ελέγχου και κατάσβεσής τους, πρέπει να βελτιωθούν οι τεχνικές καταστολής και οι ικανότητες ανάλυσης. Ορισμένες περιφέρειες, ιδίως εκείνες που δεν είναι ακόμη επιρρεπείς σε δασικές πυρκαγιές, **δεν διαθέτουν ειδικευμένους πυροσβέστες και εμπειρογνώμονες**⁴⁴. Οι

⁴³ https://citizens.ec.europa.eu/online-debate-preparedness_el.

⁴⁴ <https://www.epsu.org/article/firefighters-continue-face-workforce-challenge>,
<https://www.etuc.org/en/pressrelease/firefighters-cut-12-eu-countries-despite-rising-climate-risk>,
[https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20250826-1#:~:text=%C2%A9%20Prath/Shutterstock.com,2022%20\(%E2%82%AC37.4%20billion\)](https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20250826-1#:~:text=%C2%A9%20Prath/Shutterstock.com,2022%20(%E2%82%AC37.4%20billion)).

πυροσβέστες χρειάζονται επαρκή προστασία, εξοπλισμό, εκπαίδευση και μέσα, σύμφωνα με τα πρότυπα ασφάλειας και υγείας στην εργασία⁴⁵.

Κάθε χρόνο, επαγγελματίες και εθελοντές πυροσβέστες διακινδυνεύουν τη ζωή τους για να προστατεύσουν τις κοινότητες, παρέχοντας ανεκτίμητες υπηρεσίες. Μέσω της πρωτοβουλίας για τη φορητότητα δεξιοτήτων στο πλαίσιο της **Ένωσης Δεξιοτήτων**⁴⁶, θα αντιμετωπιστούν οι φραγμοί και τα εμπόδια που δυσχεραίνουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, σε σχέση με τα προσόντα και τις δεξιότητες στο εσωτερικό της ΕΕ, προς όφελος όλων των μετακινούμενων εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των πυροσβεστών.

Η επικίνδυνη φύση της πυρόσβεσης εκθέτει τους πυροσβέστες σε **διάφορους κινδύνους για την υγεία**, οι οποίοι μπορούν να μετριαστούν, μεταξύ άλλων, μέσω επαρκούς κατάρτισης, κατάλληλου εξοπλισμού προστασίας και προσβάσιμης υγειονομικής υποστήριξης. Θα πρέπει να συλλεχθούν δεδομένα για την προώθηση της βαθύτερης κατανόησης των μακροπρόθεσμων επιπτώσεων στην υγεία οι οποίες συνδέονται με τις δραστηριότητες πυρόσβεσης. Κατά την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027, τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη **χρηματοδότηση της πολιτικής συνοχής** προκειμένου να αγοράσουν εξοπλισμό για τις μονάδες πολιτικής προστασίας. Οι ευκαιρίες κατάρτισης και αναβάθμισης δεξιοτήτων είναι επιλέξιμες για ενωσιακή χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου⁴⁷.

Προκειμένου να αυξηθεί περαιτέρω η ικανότητα των τοπικών ομάδων πυρόσβεσης, από το 2022 η Επιτροπή στηρίζει την εθελοντική **εκ των προτέρων τοποθέτηση πυροσβεστών από τα κράτη μέλη και τα συμμετέχοντα κράτη του ΜΠΠΕ**⁴⁸ σε περιοχές που αντιμετωπίζουν ακραίο κίνδυνο πυρκαγιάς. Με τον τρόπο αυτόν διασφαλίζεται η ταχεία διαθεσιμότητα της στήριξης αμέσως μετά την έναρξη των πυρκαγιών. Η πρωτοβουλία αυτή δίνει επίσης την ευκαιρία στις ομάδες πυρόσβεσης να έρθουν αντιμέτωπες με νέα και διαφορετικά είδη δασικών πυρκαγιών και να μάθουν νέες τεχνικές. Επιπλέον, η ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών οικοδομεί εμπιστοσύνη μεταξύ των πυροσβεστών της ΕΕ και των συμμετεχόντων κρατών του ΜΠΠΕ. Για τις χώρες στις οποίες τοποθετούνται εκ των προτέρων ομάδες πυροσβεστών, προσφέρει πρόσθετη στήριξη, βελτιώνει τη διαλειτουργικότητα και ενισχύει τις ικανότητες υποδοχής πυροσβεστών από άλλες χώρες.

Η Επιτροπή έχει στηρίξει και έχει προωθήσει την **ανταλλαγή εμπειρογνομώνων** για την αμοιβαία μάθηση σε ολόκληρη την ΕΕ και μεταξύ των κρατών που συμμετέχουν στον ΜΠΠΕ. Προσφέρει αποτελεσματική, επαναλαμβανόμενη και καθιερωμένη στήριξη για την αξιολόγηση δυνητικών κενών και την υλοποίηση νέων δράσεων. Η Επιτροπή θα στηρίξει τη δημιουργία ενός **ευρωπαϊκού πυροσβεστικού κόμβου στην Κύπρο, ο οποίος θα φιλοξενήσει ένα κέντρο αριστείας** που θα εστιάζει στην ανάπτυξη ικανοτήτων, στην κατάρτιση, στην εκτέλεση ασκήσεων και στην εποχική ετοιμότητα, με βάση την τεχνική εμπειρογνωσία, τους πόρους και τα έργα⁴⁹ της ΕΕ και των χωρών της Νότιας Γειτονίας.

⁴⁵ Οδηγία 89/391/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 1989, σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=celex:31989L0391>.

⁴⁶ COM(2025) 90 final της 5.3.2025.

⁴⁷ <https://european-social-fund-plus.ec.europa.eu/el>.

⁴⁸ Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Ισλανδία, Μαυροβούνιο, Μολδαβία, Νορβηγία, Ουκρανία, Σερβία και Τουρκία.

⁴⁹ Όπως είναι ο ΜΠΠΕ, τα ταμεία συνοχής και η πρόληψη, η ετοιμότητα και η αντιμετώπιση φυσικών ή ανθρωπογενών καταστροφών στις χώρες της Νότιας Γειτονίας της ΕΕ (PPRD Mediterranean).

Λόγω των μεταβαλλόμενων προτύπων των δασικών πυρκαγιών, καθίσταται ολοένα και πιο δύσκολο να προβλεφθεί η έκταση και η σοβαρότητα των δασικών πυρκαγιών. Εκτός από τα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης και ενημέρωσης (π.χ. το EFFIS), η **ευρωπαϊκή επιστημονική σύμπραξη για τους φυσικούς κινδύνους (ARISTOTLE-ENHSP)** παρέχει επιστημονική στήριξη ολόκληρο το εικοσιτετράωρο και όλες τις ημέρες της εβδομάδας στο Κέντρο Συντονισμού Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών (στο εξής; ERCC) της ΕΕ και στον ΜΠΠΕ. Η **συστηματική ενσωμάτωση αναλυτών της συμπεριφοράς των πυρκαγιών στις δομές επιχειρησιακής αντιμετώπισης** εξακολουθεί να είναι άνιση μεταξύ των κρατών μελών. Η ανάπτυξη αυτής της εμπειρογνώσιας μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση του κενού αυτού σε περιπτώσεις δασικών πυρκαγιών μεγάλης κλίμακας. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή συγκρότησε ειδική **ομάδα υποστήριξης για τις δασικές πυρκαγιές** στο Κέντρο Συντονισμού Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών.

Για την παροχή πρόσθετων μέσων, η ΕΕ χρηματοδοτεί τη διαθεσιμότητα ενός πυροσβεστικού στόλου που θα βρίσκεται σε ετοιμότητα, ο οποίος ενισχύεται συνεχώς κάθε χρόνο. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή προκηρύσσει **ετήσιες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για τη μετάβαση στο πλαίσιο του rescEU⁵⁰**, οι οποίες συνοδεύονται από εργαστήρια εναέριας πυρόσβεσης σχετικά με κοινές ευρωπαϊκές διαδικασίες για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της ασφάλειας των επιχειρήσεων.

Επιπλέον, **η ποσότητα των μέσων στο πλαίσιο της μετάβασης rescEU διπλασιάστηκε το 2023 προκειμένου να αντιμετωπιστεί η αύξηση της συχνότητας και της έντασης των πυρκαγιών**. Για τον μελλοντικό στόλο rescEU, δόθηκαν επιχορηγήσεις σε έξι κράτη μέλη για την προμήθεια δώδεκα αμφίβιων αεροσκαφών μεσαίου μεγέθους, τα οποία θα είναι διαθέσιμα σταδιακά από το 2028, και σε τρία κράτη μέλη για πέντε ελικόπτερα. Η Επιτροπή συνεργάζεται επίσης με ευρωπαϊκά προγράμματα αεροσκαφών που προωθούν τη στρατηγική αυτονομία της Ευρώπης και την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής αεροδιαστημικής βιομηχανίας.

Κατά τα επόμενα έτη, θα είναι σημαντικό **να διατηρηθεί το τρέχον επίπεδο φιλοδοξίας στο πλαίσιο της μετάβασης rescEU** ωστόσο τεθεί σε λειτουργία το σύνολο του στόλου rescEU. Αυτό θα πρέπει να συνοδεύεται από τη δυνατότητα προμήθειας πρόσθετων αεροσκαφών (συμπεριλαμβανομένων ελικοπτέρων) κατά τα επόμενα έτη.

Μέτρα για τη στήριξη της συντονισμένης αντιμετώπισης

Η Επιτροπή

Θα εκτιμήσει, έως το 2028, σε στενό συντονισμό με τα κράτη μέλη, **τις μελλοντικές ανάγκες της ΕΕ στον τομέα της εναέριας πυρόσβεσης**, με σκοπό την ενίσχυση της ικανότητας και της ανθεκτικότητας της ΕΕ, προκειμένου να συγκεντρώσει στοιχεία για την πιθανή προμήθεια πρόσθετων πόρων rescEU στο πλαίσιο του νέου ΠΔΠ. Θα αξιολογήσει και θα **προωθήσει την ανάπτυξη καινοτόμων ενωσιακών τεχνολογιών** που συμβάλλουν στη στρατηγική αυτονομία της ΕΕ όσον αφορά τις ικανότητες πρόληψης, εντοπισμού και αντιμετώπισης δασικών πυρκαγιών, ιδίως με τη στήριξη νεοφυών επιχειρήσεων και εδραιωμένων εταιρειών σε ολόκληρη την επενδυτική διαδρομή.

⁵⁰ <https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/news/prolongation-resceu-transition-adopted>.

Θα ενισχύσει την **ανταλλαγή εμπειρογνομόνων** στο πλαίσιο του ΜΠΠΕ για την ολοκληρωμένη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών μέσω ενός **μοντέλου συμπτύξεων** το 2027.

Θα προωθήσει την **εκ των προτέρων τοποθέτηση περισσότερων ομάδων πυρόσβεσης** σε χώρες που αντιμετωπίζουν ακραίο κίνδυνο πυρκαγιάς.

Θα δημιουργήσει έναν **ευρωπαϊκό πυροσβεστικό κόμβο στην Κύπρο**, ο οποίος θα φιλοξενεί ένα κέντρο αριστείας.

Θα δρομολογήσει μελέτη, έως το 2028, προκειμένου να προωθήσει την **παρακολούθηση της έκθεσης των πυροσβεστών στις δασικές πυρκαγιές και των επακόλουθων επιπτώσεων στην υγεία**.

Θα αναπτύξει περαιτέρω τα εργαλεία ανάλυσης που διαθέτει, μεταξύ άλλων σε σχέση με τη **μοντελοποίηση των δασικών πυρκαγιών με τη βοήθεια της ΤΝ και τα εργαλεία υποστήριξης της λήψης αποφάσεων**, και θα προωθήσει την **ενσωμάτωση αναλυτών της συμπεριφοράς των πυρκαγιών** στις επιχειρήσεις αντιμετώπισης δασικών πυρκαγιών για τη στήριξη των κρατών μελών.

Τα κράτη μέλη παροτρύνονται

Να ανταλλάσσουν ενεργά βέλτιστες πρακτικές και διδάγματα που έχουν αντλήσει, γεγονός που θα μπορούσε να διευκολυνθεί με τις ετήσιες συνεδριάσεις που διοργανώνει η Επιτροπή στο πλαίσιο του ΜΠΠΕ.

Να χρησιμοποιούν ορθά την εκ των προτέρων τοποθέτηση ή την ανταλλαγή εμπειρογνομόνων ώστε να καθίσταται δυνατή η ανταλλαγή ορθών πρακτικών.

Να συλλέγουν συναφή δεδομένα σχετικά με το προσωπικό πυρόσβεσης και να αξιολογούν τις δυνητικές ανάγκες, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τον εποχικό χαρακτήρα των δραστηριοτήτων πυρόσβεσης, με σκοπό τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας εργατικού δυναμικού που θα έχει το κατάλληλο μέγεθος και θα είναι επαρκώς προετοιμασμένο.

Να παρέχουν ασφαλείς και βιώσιμες συνθήκες εργασίας λαμβάνοντας τα απαραίτητα μέτρα για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας της υγείας και της ασφάλειας των πυροσβεστών, μεταξύ άλλων μέσω επαρκούς κατάρτισης, παροχής κατάλληλου εξοπλισμού προστασίας και προσβάσιμης υγειονομικής υποστήριξης.

Να ενισχύσουν τον συντονισμό μεταξύ των επιπέδων διακυβέρνησης **για την επίτευξη βέλτιστης επίγνωσης της κατάστασης** σε περίπτωση σοβαρότατης έκτακτης ανάγκης.

Να διασφαλίσουν τη διαθεσιμότητα επαρκών εναέριων μέσων, μεταξύ άλλων μέσω αξιοποίησης των σχετικών ενωσιακών κονδυλίων.

Να προσφέρουν μέσα αντιμετώπισης δασικών πυρκαγιών στην Ευρωπαϊκή Δεξαμενή Πολιτικής Προστασίας, ιδίως για την αντιμετώπιση της εντοπισθείσας έλλειψης ελικοπτέρων πυρόσβεσης.

Να βελτιώσουν τη διαλειτουργικότητα του πυροσβεστικού εξοπλισμού.

V. Ανάκαμψη μετά από πυρκαγιά

V.I Στήριξη για την ανάκαμψη μετά την πυρκαγιά

Οι δραστηριότητες ανάκαμψης μετά από πυρκαγιά πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα οικοσυστήματα και οι κοινότητες που αποκαταστάθηκαν θα είναι ανθεκτικά στο μέλλον, σύμφωνα με την αρχή της «καλύτερης ανοικοδόμησης». Η πρόληψη επαναλαμβανόμενων πυρκαγιών είναι καίριας σημασίας για την αποφυγή της μακροπρόθεσμης υποβάθμισης των οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένων της διάβρωσης του εδάφους, της απώλειας της βιοποικιλότητας και της μειωμένης ικανότητας αποθήκευσης άνθρακα. Η Επιτροπή θα στηρίζει τους διαχειριστές και τους ιδιοκτήτες γης με την εκπόνηση **κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τοπία ανθεκτικά στην κλιματική αλλαγή** εντός του τρέχοντος έτους, οι οποίες θα εστιάσουν σε όλες τις πτυχές του κύκλου μείωσης του κινδύνου καταστροφών, συμπεριλαμβανομένων της πρόληψης, του μετριασμού, της αποκατάστασης, της ανάκαμψης μετά από πυρκαγιά και της μάθησης.

Οι δασικές πυρκαγιές υψηλής έντασης μεταβάλλουν τις φυσικές και χημικές ιδιότητες του επιφανειακού εδάφους, γεγονός που μειώνει τη διείσδυση του νερού και την προστασία της εδαφοκάλυψης, επιδεινώνοντας έτσι τη διάβρωση του εδάφους. Ως εκ τούτου, είναι ζωτικής σημασίας η διαχείριση της γης μετά από πυρκαγιά, η οποία προάγει τη φυτική κάλυψη και αποτρέπει τις υπερβολικές απορροές. Για τον σκοπό αυτόν, το EFFIS και το παρατηρητήριο της ΕΕ για το έδαφος αναπτύσσουν ειδική ενότητα για την παρακολούθηση της μακροπρόθεσμης ανάκαμψης της βλάστησης μετά την πυρκαγιά και της διάβρωσης του εδάφους⁵¹.

Απαιτείται επίσης ειδική χρηματοδότηση από την ΕΕ για την ανάκαμψη και την αποκατάσταση των περιοχών που έχουν πληγεί. Στο πλαίσιο της τρέχουσας ΚΓΠ, καθώς και της πρότασης για το μελλοντικό ΠΔΠ⁵², διατίθεται στήριξη για επενδύσεις στην αποκατάσταση του δυναμικού των δασών και της γεωργικής γης έπειτα από φυσικές καταστροφές ή δυσμενή κλιματικά φαινόμενα. Παρόμοια, η πολιτική συνοχής διαθέτει 14,6 δισ. EUR κατά την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τη διαχείριση του κινδύνου καταστροφών, τα οποία μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων και για παρεμβάσεις που βασίζονται στη φύση έπειτα από τις δασικές πυρκαγιές. Στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής είχε επίσης θεσπιστεί **μηχανισμός**⁵³ που παρείχε τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να κινητοποιούν με ταχύτητα κονδύλια για την κάλυψη των αναγκών αποκατάστασης έπειτα από καταστροφές κατά τα έτη 2024 και 2025. Τέλος, το Ταμείο Αλληλεγγύης της ΕΕ στηρίζει τα κράτη μέλη και τις υπό ένταξη χώρες **έπειτα από σοβαρές φυσικές καταστροφές για την ανάκαμψη μετά την καταστροφή**. Η χρηματοδότηση της ανάκαμψης θα πρέπει να συμπληρώνεται με ιδιωτική χρηματοδότηση, συμπεριλαμβανομένης της ασφαλιστικής κάλυψης για τους κινδύνους δασικών πυρκαγιών, για την αξιοποίηση της οποίας θα μπορούσαν να παρασχεθούν κίνητρα.

⁵¹ Vieira, D.C.S., Borrelli, P., Scarpa, S. *et al.* Global estimation of post-fire soil erosion. *Nat. Geosci.* **19**, 59–67 (2026), <https://doi.org/10.1038/s41561-025-01876-0>.

⁵² Πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, τη γεωργία και την ύπαιθρο, την αλιεία και τη θάλασσα, την ευημερία και την ασφάλεια για την περίοδο 2028-2034.

⁵³ Ο κανονισμός όσον αφορά την έκτακτη περιφερειακή στήριξη για την ανασυγκρότηση (RESTORE), για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1058 και του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1057, εφαρμόζεται στις φυσικές καταστροφές που συμβαίνουν μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 2024 και 31ης Δεκεμβρίου 2025.

V.2 Κατάλληλη αξιοποίηση των δεδομένων σχετικά με τις επιπτώσεις των δασικών πυρκαγιών

Δεδομένου ότι οι πληροφορίες σχετικά με τους θανάτους που σχετίζονται με τις δασικές πυρκαγιές, τις απώλειες κτιρίων, το κόστος που σχετίζεται το περιβάλλον και την υγεία και τις επιπτώσεις στη γεωργία και στα δασικά οικοσυστήματα είναι ελλιπείς, δεν είμαστε σε θέση να **αξιολογήσουμε επακριβώς το πραγματικό κόστος των δασικών πυρκαγιών**. Αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει στην υποτίμηση του κινδύνου κατά τη λήψη αποφάσεων για τον προϋπολογισμό ή σε κίνδυνο ανεπαρκούς ασφάλισης έναντι του κινδύνου δασικών πυρκαγιών. Ως εκ τούτου, οι **μεθοδολογίες για την εκτίμηση των οικονομικών απωλειών** θα πρέπει να βελτιωθούν και να εναρμονιστούν με βάση υφιστάμενα εργαλεία, όπως είναι ο κόμβος δεδομένων κινδύνου⁵⁴. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποστηριχθούν για την **εκτίμηση των θανάτων και των οικονομικών επιπτώσεων** που προκύπτουν από τις δασικές πυρκαγιές με τη χρήση εναρμονισμένων μεθόδων. Τα εν λόγω **δεδομένα θα πρέπει στη συνέχεια να χρησιμοποιούνται για μελλοντικές εκτιμήσεις κινδύνου**.

Για να διευκολυνθεί η ανταλλαγή ορθών πρακτικών σχετικά με την **εγγραφή του κόστους των καταστροφών στον προϋπολογισμό**, η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση⁵⁵ στην οποία περιγράφονται πιθανές μεθοδολογίες και μια σταδιακή προσέγγιση για τη διενέργεια αξιολογήσεων. Η Επιτροπή εισήγαγε επίσης νέες απαιτήσεις για τη δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με το δημοσιονομικό κόστος των φυσικών καταστροφών⁵⁶.

Μέτρα για τη στήριξη της ανάκαμψης μετά από πυρκαγιά

Η Επιτροπή

Θα προτείνει τη στήριξη της **ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών σχετικά με τις μεθόδους ανάκαμψης μετά από πυρκαγιά** καθ' όλη τη διάρκεια του 2027.

Θα καταρτίσει **κατευθυντήριες γραμμές για τη διευκόλυνση της συλλογής εναρμονισμένων δεδομένων μετά από πυρκαγιά**.

Τα κράτη μέλη παροτρύνονται

Να συλλέγουν πρόσθετα διατομεακά δεδομένα για τον **ποσοτικό υπολογισμό των επιπτώσεων των δασικών πυρκαγιών**, με την υποστήριξη των κατευθυντήριων γραμμών για τις εναρμονισμένες μεθόδους.

VI. Ενίσχυση της διαχείρισης του κινδύνου δασικών πυρκαγιών

VI.1 Ενίσχυση της διακυβέρνησης για την ολοκληρωμένη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών

Η πραγματικά ολοκληρωμένη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών απαιτεί διακυβέρνηση που διασφαλίζει συντονισμένες δράσεις από μέρους όλων των αρμόδιων αρχών, συνεκτικές πολιτικές και εξορθολογισμένη χρηματοδότηση σε διάφορους τομείς,

⁵⁴ <https://drmkc.jrc.ec.europa.eu/risk-data-hub/#/>.

⁵⁵ Η έκθεση υποστηρίζει την εφαρμογή των τροποποιήσεων της οδηγίας 2011/85/ΕΕ για τα εθνικά δημοσιονομικά πλαίσια οι οποίες σχετίζονται με το κλίμα και τις καταστροφές.

⁵⁶ Αυτό πραγματοποιήθηκε μέσω της οδηγίας (ΕΕ) 2024/1265, η οποία εισήγαγε τις νέες απαιτήσεις στην οδηγία 2011/85/ΕΕ.

αντικατοπτρίζοντας μια **προσέγγιση για το σύνολο της διακυβέρνησης**. Παρόμοια, προωθεί μια συμπεριληπτική **προσέγγιση για το σύνολο της κοινωνίας**, η οποία αναγνωρίζει τον ρόλο των διαχειριστών γης, των κατοίκων, των τουριστών κ.λπ. στη διαχείριση των κινδύνων δασικών πυρκαγιών⁵⁷.

Η Επιτροπή είναι έτοιμη να συνδράμει και να διευκολύνει τα κράτη μέλη για την αξιοποίηση των εργαλείων στήριξης που περιγράφονται στα παραπάνω κεφάλαια. Η Επιτροπή βοηθά ήδη τα κράτη μέλη και τις χώρες που συμμετέχουν στον ΜΠΠΕ να βελτιώσουν τις ικανότητες και τη διακυβέρνησή τους. Για παράδειγμα, η Επιτροπή ανέπτυξε ένα **πλαίσιο αξιολόγησης από ομοτίμους για τις δασικές πυρκαγιές (στο εξής: PRAF)**⁵⁸ δυνάμει του ΜΠΠΕ σε συνεργασία με εθνικούς εμπειρογνώμονες για την καθοδήγηση των εθελοντικών αξιολογήσεων των εθνικών συστημάτων εκτίμησης του κινδύνου δασικών πυρκαγιών⁵⁹. Οι **επιχορηγήσεις του ΜΠΠΕ**⁶⁰ και ο **μηχανισμός χρηματοδότησης τεχνικής βοήθειας**⁶¹ ενισχύουν περαιτέρω τις προσπάθειες ανάπτυξης ικανοτήτων. Παρόμοια, το **Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης** έχει στηρίξει αρκετά κράτη μέλη και αρκετές περιφέρειες⁶² για την αξιολόγηση των υφιστάμενων μοντέλων διακυβέρνησης, τον εντοπισμό κενών και την υποβολή συστάσεων για κάθε στάδιο του κύκλου διαχείρισης των δασικών πυρκαγιών, μεταξύ άλλων με βάση το PRAF⁶³.

Επιπροσθέτως, οι χώρες του ΜΠΠΕ μπορούν να επωφεληθούν από το **Δίκτυο Γνώσεων για την Πολιτική Προστασία της Ένωσης**, έναν κατ' εξοχήν κόμβο αναφοράς για την ανταλλαγή γνώσεων σχετικά με ορθές πρακτικές διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών και για τις τελευταίες ενημερώσεις σχετικά με συναφή έργα, εκδηλώσεις και προγράμματα κατάρτισης για τις δασικές πυρκαγιές.

Τέλος, τα **προγράμματα Interreg** μπορούν να ενισχύσουν τον συντονισμό και τη δράση για τη διαχείριση του κινδύνου καταστροφών, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις δασικές πυρκαγιές, σε κοινές παραμεθόριες περιοχές, τόσο εντός της ΕΕ όσο και με τις γειτονικές χώρες⁶⁴.

VI.2 Ολοκληρωμένη χρηματοδότηση για τη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών

Η ολοκλήρωση της χρηματοδότησης για τη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών προσφέρει μια μεγάλη ευκαιρία για **οικονομική αποδοτικότητα**: Οι εθνικές αρχές μπορούν

⁵⁷ Πρόσφατες μελέτες επιβεβαιώνουν την επείγουσα ανάγκη για βελτίωση της ανάπτυξης θεσμικών ικανοτήτων, βλ. για παράδειγμα <https://easac.eu/publications/details/changing-wildfires>, <https://www.gfdrr.org/en/publication/management-wildfire-risk-european-union>.

⁵⁸ Casartelli V, Mysiak J (2023). Union Civil Protection Mechanism - Peer Review Programme for disaster risk management: Wildfire Peer Review Assessment Framework (Μηχανισμός πολιτικής προστασίας της Ένωσης — Πρόγραμμα αξιολόγησης από ομοτίμους για τη διαχείριση του κινδύνου καταστροφών: πλαίσιο αξιολόγησης από ομοτίμους για τις δασικές πυρκαγιές). <https://doi.org/10.25424/CMCC-6A3V-5G64>.

⁵⁹ Μέχρι σήμερα, το ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου (Γερμανία), η Ελλάδα και η Ιταλία έχουν λάβει συστάσεις για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας στις δασικές πυρκαγιές και έχουν ανταλλάξει τις ορθές πρακτικές τους.

⁶⁰ Επιχορηγήσεις: «Τεχνική βοήθεια για τη διαχείριση κινδύνων καταστροφών» και «Γνώσεις για δράση στον τομέα της πρόληψης και της ετοιμότητας».

⁶¹ <https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/technical-assistance-financing-facility-taff>.

⁶² Ελλάδα, Κύπρος, ομόσπονδο κράτος της Σαξονίας (Γερμανία), Σλοβενία και Τσεχική Δημοκρατία.

⁶³ Στην Ελλάδα, η τεχνική υποστήριξη αποσκοπεί i) στη βελτίωση του μηχανισμού συντονισμού και διαβούλευσης με τους συμφεροντούχους όσον αφορά την ετοιμότητα και την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και ii) στην ανάπτυξη και τη θέση σε λειτουργία ενός ενοποιημένου ενιαίου μηχανισμού πολιτικής προστασίας.

⁶⁴ Κοινά έργα στο πλαίσιο του ειδικού στόχου του Interreg «Καλύτερη διακυβέρνηση συνεργασίας». Τα νομικά και διοικητικά διασυννοριακά εμπόδια που σχετίζονται με τη διαχείριση του κινδύνου καταστροφών μπορούν να αντιμετωπιστούν με το μέσο BRIDGEforEU, το οποίο προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2025/925.

να μετριάσουν σημαντικά τις απώλειες από τις δασικές πυρκαγιές και το σχετικό κόστος στο μέλλον, αν επενδύσουν προληπτικά σε τοπία ανθεκτικά στις πυρκαγιές και σε δυναμικές αγροτικές περιοχές, στην πρόληψη των δασικών πυρκαγιών και στην ευαισθητοποίηση του πληθυσμού.

Η ΕΕ παρέχει **μια σειρά χρηματοδοτικών μέσων** για τη στήριξη διαφόρων δραστηριοτήτων, από την πρόληψη έως την αντιμετώπιση και την ανάκαμψη. Κατά την τρέχουσα περίοδο χρηματοδότησης⁶⁵, ορισμένα κράτη μέλη αξιοποιούν ήδη αυτούς τους πόρους, συμπεριλαμβανομένων 2,3 δισ. EUR που διατίθενται στο πλαίσιο των ταμείων της πολιτικής συνοχής, 2,2 δισ. EUR στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άνω του 1 δισ. EUR στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης⁶⁶.

Για την προώθηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις επιλογές χρηματοδότησης και την υιοθέτησή τους, η διαδικτυακή πλατφόρμα της Επιτροπής σχετικά με το **Δίκτυο Γνώσεων για την Πολιτική Προστασία της Ένωσης** παρέχει **επισκόπηση των ενωσιακών εργαλείων και πόρων** για επενδύσεις στη μείωση του κινδύνου καταστροφών. Η πλατφόρμα αυτή θα ενισχυθεί περαιτέρω με ιδέες για έξυπνες επενδύσεις στη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών, και η Επιτροπή θα την προωθήσει στις σχετικές ομάδες εμπειρογνομόνων της και σε άλλες πλατφόρμες.

Η κατανόηση του τρόπου με τον οποίον κατανέμονται οι διάφοροι πόροι στα αντίστοιχα στάδια του κύκλου διαχείρισης του κινδύνου δασικών πυρκαγιών είναι ζωτικής σημασίας προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της χρηματοδότησης. Με την πρόταση για το ΠΔΠ 2028-2034⁶⁷ η Επιτροπή αποσκοπεί στη βελτίωση της παρακολούθησης της χρηματοδότησης που σχετίζεται με την πρόληψη και την καταστολή των δασικών πυρκαγιών σε όλα τα προγράμματα του ενωσιακού προϋπολογισμού⁶⁸. Η Επιτροπή πρότεινε, αφενός, οριζόντιο στόχο 35 % όσον αφορά τις δαπάνες για το κλίμα και το περιβάλλον και, αφετέρου, να εξορθολογιστεί η αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» σε όλα τα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ. Επίσης, η Επιτροπή θα **εξορθολογίσει την ανάπτυξη και την εφαρμογή της ολοκληρωμένης διαχείρισης του κινδύνου δασικών πυρκαγιών στις κατευθυντήριες γραμμές της προς τα κράτη μέλη**, με έμφαση στα μέτρα πρόληψης και στην «ανθεκτικότητα και ετοιμότητα εκ σχεδιασμού», η οποία αποσκοπεί στην ενσωμάτωση της ανθεκτικότητας και της ετοιμότητας **σε όλα τα μελλοντικά μέσα**, ιδίως στο επόμενο ΠΔΠ, ενώ η πρόοδος ως προς την υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που είναι επίσης σημαντικές για την ετοιμότητα θα αξιολογηθεί στο πλαίσιο του **Ευρωπαϊκού Εξαμήνου**.

Σε **εθνικό επίπεδο**, οι πληροφορίες σχετικά με τις δημόσιες δαπάνες και τον επενδυτικό σχεδιασμό για τη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών είναι περιορισμένες, και

⁶⁵ 2021-2027 για την πολιτική συνοχής, 2020-2026 για τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και 2023-2027 για το ΕΓΤΑΑ.

⁶⁶ Το ποσό αυτό αφορά μόνο τη δασοκομία. Δεν περιλαμβάνει το ποσό που προορίζεται για τη γεωργία, π.χ. εισοδηματική στήριξη και γεωργοπεριβαλλοντικές παρεμβάσεις για το κλίμα.

⁶⁷ Ειδικότερα, στην πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση πλαισίου παρακολούθησης των δαπανών και επιδόσεων του προϋπολογισμού και άλλων οριζόντιων κανόνων για τα προγράμματα και τις δραστηριότητες της Ένωσης.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:52025PC0545>.

⁶⁸ Να καταστεί δυνατή η παρακολούθηση της ενωσιακής δημοσιονομικής στήριξης που αφορά 1) την πρόληψη και την αποκατάσταση των ζημιών στα δάση, 2) τα μέτρα πρόληψης για τον μετριασμό του κινδύνου δασικών πυρκαγιών και 3) τα αεροσκάφη έκτακτης ανάγκης, συμπεριλαμβανομένης της εναέριας πυρόσβεσης. Παρακολούθηση μέσω δεικτών, π.χ. της έκτασης των δασών που προστατεύονται με μέτρα πρόληψης, του πληθυσμού που επωφελείται από τα μέτρα και του αριθμού των νέων αεροσκαφών. Αυτό περιλαμβάνει τουλάχιστον το 43 % των εθνικών και των περιφερειακών σχεδίων εταιρικής σχέσης και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας.

εξακολουθεί να επικρατεί αβεβαιότητα ως προς το αν η χρηματοδότηση είναι βιώσιμη. Η Επιτροπή και η Παγκόσμια Τράπεζα έχουν δημοσιεύσει **αναλυτικά έγγραφα σχετικά με μια διαρθρωμένη προσέγγιση για τη χρηματοδότηση που αφορά τον κίνδυνο καταστροφών**⁶⁹, τα οποία μπορούν να βοηθήσουν τα κράτη μέλη να αξιολογήσουν, να σχεδιάσουν και να διαχειριστούν το δημοσιονομικό κόστος των καταστροφών⁷⁰. Τα εργαλεία εντοπισμού και προειδοποίησης για τις δασικές πυρκαγιές μπορούν να διασφαλίσουν απόδοση που υπερβαίνει το κόστος τους έως και 39 φορές, διότι καθιστούν δυνατή την ταχύτερη αντιμετώπιση και την πρόληψη των καταστροφών⁷¹.

Οι μηχανισμοί χρηματοδότησης που βασίζονται στην αγορά και οι οποίοι κινητοποιούν επενδύσεις σε δράσεις θετικές για τη φύση, όπως είναι οι **ενισχύσεις για συστήματα οικοσυστημικών υπηρεσιών**⁷², τα πιστωτικά μόρια απορρόφησης άνθρακα και οι αναδυόμενες προσεγγίσεις πιστωτικών μορίων για τη φύση, μπορούν να συμβάλουν στην κινητοποίηση ιδιωτικής χρηματοδότησης.

Επιπλέον, **η διαφοροποίηση των ασφαλιστρών ώστε να ανταμείβονται τα μέτρα προσαρμογής θα μπορούσε να παράσχει κίνητρα για επενδύσεις** σε μέτρα πρόληψης και ετοιμότητας, με τα οποία προστατεύονται οι κατοικίες, οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις, οι ΜΜΕ και οι υποδομές ζωτικής σημασίας. Η παροχή κινήτρων για την αξιοποίηση της ιδιωτικής ασφάλισης που καλύπτει τους κινδύνους δασικών πυρκαγιών και άλλους κλιματικούς κινδύνους **θα μείωνε τις οικονομικές απώλειες** και τη δημοσιονομική πίεση που δημιουργούν οι καταστροφές και **θα στήριζε την ανάκαμψη**. Οι περισσότερες χώρες της ΕΕ δεν απαιτούν υποχρεωτική ασφαλιστική κάλυψη για φυσικές καταστροφές⁷³. Επιπλέον, τα ασφαλιστικά μοντέλα διαφέρουν σημαντικά από χώρα σε χώρα —από εθνικά συστήματα έως ημιεθελοντικά συστήματα και εθελοντικά συστήματα ασφαλιστρών βάσει κινδύνου⁷⁴.

Η αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με την οικονομική προσιτότητα και τη δυνατότητα ασφάλισης των κινδύνων που σχετίζονται με το κλίμα απαιτεί συντονισμένη δράση από μέρους πολλών συμφεροντούχων, ιδίως από τις δημόσιες αρχές⁷⁵. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων ενδεχομένως απαιτεί επίσης μηχανισμούς επιμερισμού του κινδύνου μεταξύ των οικονομικών φορέων, μεταξύ άλλων μέσω **συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα**. Στο πλαίσιο αυτό, οι λύσεις που βασίζονται στην αγορά μπορούν επίσης να συμβάλουν στην κατανομή του κινδύνου σε μεγαλύτερο εύρος παραγόντων. Ταυτόχρονα, οι τομείς της ασφάλισης και της αντασφάλισης θα πρέπει να συνεχίσουν να καινοτομούν και να αναπτύσσουν λύσεις που καθιστούν την κάλυψη πιο προσβάσιμη και ελκυστική για τους πελάτες. **Οι ασφαλιστικές εταιρείες μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο** στην ενίσχυση της διαφάνειας όσον αφορά την κάλυψη και

⁶⁹ Παγκόσμια Τράπεζα, 2025. Public Expenditure Review for Wildfire Management: A Guide.

<https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/5fddca5c-27f8-4a12-a3f3-cf9f332feac6>.

⁷⁰ Παγκόσμια Τράπεζα, 2021. [Investment in Disaster Risk Management in Europe Makes Economic Sense. Economics for Disaster Prevention and Preparedness.](https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/5fddca5c-27f8-4a12-a3f3-cf9f332feac6)

⁷¹ Παγκόσμια Τράπεζα, 2024, From Data to Decisions,

<https://documents1.worldbank.org/curated/en/099050224072033005/pdf/P17907015a302401f1b7e51fc14ed9b73ef.pdf>, σ. 27.

⁷² Guidance on the Development of Public and Private Payment Schemes for Forest Ecosystem Services (Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ανάπτυξη καθεστώτων δημόσιων και ιδιωτικών πληρωμών για υπηρεσίες δασικών οικοσυστημάτων).

⁷³ https://www.eiopa.europa.eu/tools-and-data/dashboard-insurance-protection-gap-natural-catastrophes_el.

⁷⁴ https://www.eiopa.europa.eu/system/files/2022-05/discussion_paper_on_physical_climate_change_risks.pdf σ. 21.

⁷⁵ Όπως τονίζεται στην τελική έκθεση του διαλόγου για την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή

https://climate.ec.europa.eu/document/download/4df5c2fe-80f9-4ddc-8199-37eee83e04e4_en?filename=policy_adaptation_climate_resilience_dialogue_report_en.pdf.

τις εξαιρέσεις και στην αύξηση της ευαισθητοποίησης των ασφαλισμένων σχετικά με τον κίνδυνο. Τέλος, **οι ίδιοι οι ασφαλισμένοι μπορούν να συμβάλουν στην πρόληψη των ζημιών με την εφαρμογή μέτρων για τη μείωση της έκθεσης και της ευπάθειάς τους.** Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν επίσης να ενισχύσουν τη στήριξη για την επιχειρησιακή συνέχεια, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης για τις ΜΜΕ και της στοχευμένης χρηματοδοτικής βοήθειας έπειτα από καταστροφές.

Μέτρα για την ενίσχυση της διαχείρισης του κινδύνου δασικών πυρκαγιών

Η Επιτροπή

Θα υποβάλει **πρόταση σύστασης του Συμβουλίου** σχετικά με την ολοκληρωμένη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών.

Θα εκπονήσει **κατευθυντήριες γραμμές και μια πύλη για την ολοκληρωμένη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών έως το 2027 σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και θα επικαιροποιεί διαρκώς τις πληροφορίες σχετικά με τις ευκαιρίες χρηματοδότησης, ανταλλάσσοντας παράλληλα τα διδάγματα που αντλήθηκαν και στηρίζοντας τις αρμόδιες αρχές που διαχειρίζονται τα κονδύλια.**

Θα διασφαλίσει τη **συντονισμένη δράση των διαφόρων ομάδων εμπειρογνομόνων της ΕΕ** που ασχολούνται με τις δασικές πυρκαγιές.

Θα επικαιροποιήσει το πλαίσιο αξιολόγησης από ομοτίμους για τις δασικές πυρκαγιές το 2027 και θα συνεχίσει τη στήριξη μέσω αξιολογήσεων από ομοτίμους και εργαλείων ανάπτυξης ικανοτήτων κατά τη διάρκεια του τρέχοντος ΠΔΠ.

Θα επιταχύνει τις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων για την καινοτομία στον τομέα των τεχνολογιών ετοιμότητας για την αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών και θα στηρίζει τις διεπιστημονικές και διακλαδικές μεθοδολογίες των κοινοτήτων διαχείρισης κινδύνου καταστροφών και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.

Θα δρομολογήσει διάλογο με οργανισμούς έρευνας και καινοτομίας, τα κράτη μέλη και τον ιδιωτικό τομέα το 2026 όσον αφορά την **αξιολόγηση των οικονομικών κινήτρων για τη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών.**

Τα κράτη μέλη παροτρύνονται

Να διασφαλίσουν επαρκή στρατηγική **μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση** καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου διαχείρισης του κινδύνου δασικών πυρκαγιών, **λαμβάνοντας υπόψη τις μελλοντικές κατευθυντήριες γραμμές για την ολοκληρωμένη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών.**

Να αναπτύξουν εθνικές και υποεθνικές στρατηγικές διαχείρισης του κινδύνου δασικών πυρκαγιών και αντίστοιχα σχέδια δράσης, εφαρμόζοντας μια προσέγγιση για το σύνολο της κοινωνίας και το σύνολο της διοίκησης και βασιζόμενα σε επικαιροποιημένες εκτιμήσεις κινδύνου.

Να υιοθετήσουν νέες τεχνολογίες και καινοτομίες που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και να τις θέσουν σε λειτουργία μέσω επιχορηγήσεων ανάπτυξης ικανοτήτων στο πλαίσιο ενωσιακών προγραμμάτων για την αύξηση της αποτελεσματικότητας.

Να αξιοποιήσουν πλήρως τη στήριξη που παρέχεται μέσω της αποστολής της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», συμπεριλαμβανομένων **επιτυχημένων λύσεων και εργαλείων** για την ενίσχυση των συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης, της διαχείρισης των δασών και της ετοιμότητας της κοινότητας έναντι των δασικών πυρκαγιών.

VII. Διεθνής συμμετοχή

Η Ευρώπη δεν είναι η μόνη ήπειρος που αντιμετωπίζει ολοένα και πιο καταστροφικές δασικές πυρκαγιές τα τελευταία χρόνια, όπως κατέδειξαν οι πρόσφατες μεγάλες πυρκαγιές στην Αυστραλία, στις Ηνωμένες Πολιτείες, στον Καναδά και στη Χιλή. Ο αριθμός των ανθρώπων που ζουν σε περιοχές επιρρεπείς σε δασικές πυρκαγιές έχει αυξηθεί κατά περίπου 40 % τις τελευταίες δύο δεκαετίες, και οι περιοχές με το υψηλότερο ποσοστό απώλειας γης λόγω δασικών πυρκαγιών βρίσκονται στο νότιο ημισφαίριο, ιδίως στην Αφρική⁷⁶. Αυτό έχει δώσει το έναυσμα για συζητήσεις και έρευνα σε παγκόσμιο επίπεδο σχετικά με τα οφέλη μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για τη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών. Το 2025 η ΕΕ υποστήριξε διάφορες διεθνείς εκκλήσεις για ενισχυμένη παγκόσμια συνεργασία όσον αφορά τη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών⁷⁷.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να συμμετέχει σε διεθνείς και περιφερειακές πρωτοβουλίες⁷⁸, συμπεριλαμβανομένου του **παγκόσμιου κόμβου πυρόσβεσης του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών και του Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον**, για την ενίσχυση και την προώθηση της παγκόσμιας ανταλλαγής γνώσεων σχετικά με την ολοκληρωμένη διαχείριση των υδάτινων πόρων, μεταξύ άλλων όσον αφορά καινοτόμες τεχνικές και καινοτόμα εργαλεία πυρόσβεσης, με περιοχές επιρρεπείς σε δασικές πυρκαγιές (όπως η Βραζιλία, οι Ηνωμένες Πολιτείες, ο Καναδάς, το Μεξικό και η Χιλή), δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή σε περιβάλλοντα που είναι εύθραυστα και πλήττονται από συγκρούσεις. Προκειμένου να προωθήσει την τυποποιημένη πληροφόρηση και τη διεθνή παρακολούθηση των δασικών πυρκαγιών, η ΕΕ θα αναπτύξει περαιτέρω και θα προωθήσει τη χρήση του **παγκόσμιου συστήματος πληροφοριών για τις δασικές πυρκαγιές (στο εξής: GWIS)**. Η ΕΕ συνεχίζει τη συνεργασία της με τις υπό ένταξη στην ΕΕ χώρες και τις άμεσα γειτονικές χώρες για την ενίσχυση της περιφερειακής ανθεκτικότητας. Θα ενισχύσει τη συνεργασία της με τα **Δυτικά Βαλκάνια** για την ευθυγράμμιση των εργαλείων πολιτικής και την προώθηση των ανταλλαγών και της κοινής εκτίμησης κινδύνου για την πρόληψη των

⁷⁶ UNDRR, The invisible costs of wildfires, <https://www.undrr.org/news/invisible-costs-wildfire-disasters-2025>.

⁷⁷ Ειδικότερα: ο χάρτης δασικών πυρκαγιών της συνόδου των G7 στο Kananaskis, η έκκληση της COP30 για δράση σχετικά με την ολοκληρωμένη διαχείριση των πυρκαγιών και την ανθεκτικότητα στις δασικές πυρκαγιές και το νήφισμα της εβδομης συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών για το περιβάλλον σχετικά με την ενίσχυση της παγκόσμιας διαχείρισης των δασικών πυρκαγιών.

⁷⁸ Άλλες πρωτοβουλίες περιλαμβάνουν ομάδες γεωσκόπησης για τις δασικές πυρκαγιές: την Επιτροπή Δορυφόρων Γεωσκόπησης (CEOS), την Ομάδα Γεωσκόπησης (GEO), την Ομάδα Εφαρμογής για τις Πυρκαγιές του Προγράμματος Παγκόσμιας Παρατήρησης της Δασικής Κάλυψης και της Δυναμικής Χρήσης Γης (GOF-C-GOLD), την Ομάδα Εμπειρογνομόνων για τις Δασικές Πυρκαγιές στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική (GEFF — LAC) και το Παγκόσμιο Συνέδριο για τις Πυρκαγιές.

διασυννοριακών πυρκαγιών και την ενίσχυση της συλλογικής αντιμετώπισης και ετοιμότητας. Στόχος είναι να αντιμετωπιστεί η αύξηση των ενεργοποιήσεων του ΜΠΠΕ για δασικές πυρκαγιές από τα Δυτικά Βαλκάνια⁷⁹ τα τελευταία χρόνια. Η χρηματοδότηση για τις δράσεις αυτές παρέχεται επί του παρόντος μέσω των **περιφερειακών προγραμμάτων πολιτικής προστασίας** που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του ΜΠΠΕ.

Οι υποψήφιες προς ένταξη στην ΕΕ χώρες και οι δυνάμει υποψήφιες χώρες πρέπει να βελτιώσουν την ικανότητα διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών στο πλαίσιο της διαδικασίας προσχώρησης στην ΕΕ και υποστηρίζονται από τον **μηχανισμό προενταξιακής βοήθειας** (ΜΠΒ) και τον Μηχανισμό Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας – Παγκόσμια Ευρώπη⁸⁰. Για την προώθηση της συνεργασίας με τις χώρες-εταίρους στην **περιοχή της Μεσογείου**, το **σύμφωνο για τη Μεσόγειο**⁸¹ προσδιορίζει την ετοιμότητα για την αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών, την πολιτική προστασία και την ετοιμότητα και την αντιμετώπιση πολλαπλών κινδύνων ως βασικές προτεραιότητες με αυξημένες δυνατότητες συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των χωρών της Νότιας Γειτονίας. Στο πλαίσιο αυτό, ο νέος ευρωπαϊκός κόμβος πυρόσβεσης με έδρα την Κύπρο θα ενισχύσει περαιτέρω την περιφερειακή συνεργασία.

Μέτρα για τη στήριξη της διεθνούς συμμετοχής

Η Επιτροπή:

Θα προωθήσει την ανταλλαγή εμπειριών με άλλες περιοχές που είναι επιρρεπείς στις δασικές πυρκαγιές μέσω της συμμετοχής της σε διάφορα διεθνή φόρουμ και άλλες πρωτοβουλίες.

Θα εντατικοποιήσει την προβολή σε πολιτικό επίπεδο και θα ενισχύσει τη συμμετοχή των Δυτικών Βαλκανίων όσον αφορά την πολιτική προστασία, ιδίως δε όσον αφορά την ολοκληρωμένη διαχείριση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών.

Θα εντατικοποιήσει τη συνεργασία με τους εταίρους της Νότιας Γειτονίας όσον αφορά κοινές δράσεις για τη βελτίωση της περιφερειακής ετοιμότητας και την ενίσχυση των ικανοτήτων αντιμετώπισης σε ολόκληρο τον κοινό μεσογειακό χώρο μέσω μιας προσέγγισης για όλους τους κινδύνους.

Θα συνεργαστεί στενά με τη Forest Europe και τον νεοσυσταθέντα μηχανισμό της για τους δασικούς κινδύνους (FoRISK)⁸², με σκοπό την προώθηση της **ανάπτυξης ικανοτήτων και της ανταλλαγής γνώσεων σχετικά με την πρόληψη των πυρκαγιών**.

Θα προωθήσει την εφαρμογή του μέτρου για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα και του μέτρου για τη δημιουργία και την προστασία των δασών από τους σχετικούς δικαιούχους της **προενταξιακής βοήθειας της ΕΕ για την αγροτική ανάπτυξη (IPARD)**.

⁷⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Κέντρο Συντονισμού Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών (ERCC), *ενεργοποιήσεις του ΜΠΠΕ και του CEMS για τις δασικές πυρκαγιές το 2025, Δεκέμβριος 2025*, <https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/ECHO-Products/Maps#/maps/5526>: Αλβανία (3), Βόρεια Μακεδονία (3), Βοσνία και Ερζεγοβίνη (2), Μαυροβούνιο (1).

⁸⁰ https://www.eeas.europa.eu/eeas/new-%E2%80%9898ndici-global-europe%E2%80%9999-2021-2027_en.

⁸¹ JOIN(2025) 26 final.

⁸² Στόχος του FoRISK είναι η ενίσχυση της ανθεκτικότητας των δασών μέσω στήριξης της διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών στο πλαίσιο της βιώσιμης διαχείρισης των δασών, μεταξύ άλλων μέσω κατάρτισης και ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών.

Συμπεράσματα και μελλοντική πορεία

Για να επιτευχθεί η ανθεκτικότητα, ο κύκλος διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών πρέπει να ενισχυθεί στο σύνολό του: **πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και ανάκαμψη μετά από πυρκαγιά**. Όλα αυτά τα βήματα πρέπει να συνδέονται και να αντιμετωπίζονται με ολιστικό τρόπο.

Η Επιτροπή είναι έτοιμη να δώσει προτεραιότητα στη χρηματοδότηση για τη μείωση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών στο πλαίσιο του νέου ΠΔΠ, αλλά η επιτυχία εξαρτάται από τη δράση σε εθνικό και τοπικό επίπεδο. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καλεί όλους τους συμφεροντούχους να συνεργαστούν για την προώθηση και την εφαρμογή της ολοκληρωμένης διαχείρισης του κινδύνου δασικών πυρκαγιών στην ΕΕ και στο εξωτερικό.

Η Επιτροπή θα **αξιολογεί τακτικά την πρόοδο που σημειώνεται ως προς την υλοποίηση των δράσεων που περιγράφονται στην παρούσα ανακοίνωση** από κοινού με τα κράτη μέλη και τους σχετικούς συμφεροντούχους. Ενισχύοντας την πρόληψη, οικοδομώντας ανθεκτικά τοπία και βελτιώνοντας την ετοιμότητα και την αντιμετώπιση, η Ευρώπη μπορεί να προστατεύσει καλύτερα τους πολίτες, τα οικοσυστήματα και τις αγροτικές οικονομίες της από τον αυξανόμενο κίνδυνο των δασικών πυρκαγιών.